

Årsredovisning 2009 Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Godkänna verksamhetsberättelsen för år 2009 med personalberättelse och bokslutskommentarer och överlämna den till Kommunfullmäktige.
2. Att föreslå Kommunstyrelsen att av Miljöförvaltningens överskott år 2009 avsätta 1 mnkr för täckande av befarat återkrav från EU pga. ändrad beräkningsgrund för EU-bidrag.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Håkan Andersson
Avdelningsdirektör

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt utfall

Det ekonomiska utfallet av Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet under år 2009 redovisas sammanfattat i nedanstående tabell. Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar ett nettoöverskott om 2,9 mnkr för år 2009, dvs. kostnaderna var 1,7 mnkr lägre än budget och intäkterna 1,2 mnkr högre (inkl. projektmedel för miljömiljard och miljöbilar). Den positiva budgetavvikelsen berodde på intäkterna från värmepumpansökningar inom avdelningen för hälsoskydd samt flera godkännanden och registreringar än vad som livsmedelskontrollen tidigare bedömt. Samtidigt har det funnits en medveten återhållsamhet vad gäller kostnaderna.

Det är med stor tillfredsställelse nämnden kan redovisa detta resultat med tanke på den ekonomiska utvecklingen i stort. Jämfört med 2008 är det en förbättring då resultatet detta år var ett nettounderskott på 1,9 mnkr.

Mnkr	Nämndens budget 2009 inkl. budgettusteringar	Nämndens prognos tertial 2	Nämndens utfall 2009	Avvikelse prognos-utfall
Kostnader	167,3	167,3	165,6	1,7
Intäkter	106,9	106,9	108,1	1,2
Netto	60,4	-60,4	-57,5	2,9

Vad gäller det verksamhetsmässiga utfallet uppvisar nämnden en god måluppfyllelse. För en redogörelse av årets verksamhet och resultat hänvisas till årsredovisningens sammanfattande analys.

Samverkan

Ärendet har behandlats inom ramen för gällande samverkansformer den 20 januari 2010. De fackliga organisationerna har inget att erinra mot årsredovisningen. SACO lämnar ett särskilt uttalande, bilaga

Bilaga

1. Årsredovisning med personalberättelse och bokslutskommentarer 2009.
 - 1:1 Uppföljning av budget för 2009.
 - 1:2 Bokslut per 2009-12-31.
 - 1:3 Uppföljning av tillsynsplanen 2009.
 - 1:4 Uppföljning av delmål i stadens miljöprogram.
 - 1:5 Personalberättelse för 2009.
 - 1:6 Uppföljning av internkontrollplanen.
 - 1:7 KF:s uppdrag.
 - 1:8 KF:s nyckeltal.
- 2 Särskilt uttalande från SACO.

Sammanfattande analys

Några resultat från verksamheten år 2009

<p>Under året har förvaltningen</p> <ul style="list-style-type: none"> * Svarat för stadens tillämpning av miljöbalk och livsmedelslagstiftning mm. * Levererat badvattenprofiler till stadsdelarna. * Genomfört 8 000 inspektioner på livsmedelsobjekt * Handlagt 340 allmänna klagomål och 260 misstänkta matförgifningar inom livsmedelsområdet. * Fattat 2 000 beslut om godkännande eller registrering av livsmedelsverksamheter. * 1 200 bostadsklagomål har handlagts. * Genomfört 42 inspektioner av hygienlokaler. * 130 inspektioner av grundskolor och förskolor. * 269 inspektioner av fastighetsägare vid riktad tillsyn. * Börjat arbetet att göra bullerdatan tillgänglig för berörda förvaltningar, samt tillgänglig som e-tjänst. * Hittat felmärkta kosmetiska produkter vid 27 av 30 inspektioner. * Givit tillstånd att installera 1 172 värmepumpar. * Bedrivit tillsyn av vägghållarna för att minska trafikens luftföroreningarna och uppfylla miljökvalitetsnormerna. * Lanserat e-tjänst för värmepumpsökningar. * E-tjänst påbörjad för anmälan av missförhållanden. * Genomfört en informationskampanj på stadens annonstavlor för att lansera Miljöbarometern. * Samordnat stadens vattenprogramarbete * Svarat för stadens ansökan till EU om att Stockholm ska bli Europas miljöhuvudstad. 	<p>Huvudarbetsområdena har varit</p> <p>Miljöskydd Hälsoskydd Livsmedelskontroll</p> <p>Miljöövervakning Klimatarbete</p> <p>Kontaktytan mot invånarna har varit</p> <ul style="list-style-type: none"> * Miljökalendern har skickats till samtliga hushåll i staden. * Skrift med klimattips till samtliga hushåll i Stockholm * Besvarat ca. 5 000 samtal via livsmedelskontrollens servicetelefon samt svarat på drygt 1 200 e-post. * 12 500 telefonsamtal och 1 100 e-postförfrågningar har besvarats av hälsoskyddsavdelningens kundservice. * Företagarevent i Stadshuset i samarbete med Veckans affärers utdelande av priset "Årets gröna kapitalist". * E-tjänst för livsmedelsföretagare för anmälan om registrering av livsmedelsverksamhet har införts. * En webbenkät för verksamhetsutövarnas återkoppling på tillsynen har genomförts. * Miljöbarometern har haft 33 272 unika besökare. * Proj. Klimataktuten har nått 54 skolor och 2 700 elever * Klimatpakten har genomfört sin årliga konferens och ca. 90 företag är anslutna till pakten. <p>Större utredningar och rapporter</p> <ul style="list-style-type: none"> * Miljömiljardprojekten 3 H, Hälsomässigt hållbara hus och Kloka investeringar har slutförts. * Utredning om permanentning av Energicentrum. * Lägesrapport för Vattenprogrammet till KF. * Åtgärdsprogram mot växthusgasutsläpp inom Covenant om Mayors har tagits fram för beslut i KF
--	--

*Inlett ett samarbete med Svensk Handel om kemikalier i varor.

*En inventering av stadens groddjur har genomförts.

* Inlett långsiktig övervakning av miljögifter i stadens vattenområden.

Sammanfattande analys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar ett nettoöverskott om 2,9 mnkr för år 2009, dvs. kostnaderna var 1,7 mnkr lägre än budget och intäkterna 1,2 mnkr högre (inkl. projektmedel för miljömiljard och miljöbilar). Det är med stor tillfredsställelse nämnden kan redovisa detta resultat med tanke på den ekonomiska utvecklingen i stort. Jämfört med 2008 är det en förbättring då resultatet detta år var ett nettounderskott på 1,9 mnkr. Resultatet speglar en medveten återhållsamhet beträffande kostnaderna kombinerat med högre intäkter än vad som förväntats på grund av konjunkturavmattningen. Vidare kan konstateras att det finns en fortsatt övergång till ökad intäktsfinansiering av nämndens verksamhet.

Nämnden uppvisar en god måluppfyllelse vad gäller verksamheten. Det resultat, som särskilt står ut, är stadens framgång med sin ansökan om att utses till European Green Capital för år 2010, där förvaltningen svarade för hela förarbetet till ansökan. Stockholm vann bland 35 ansökande städer. Utmärkelsen har medfört ett ökat internationellt intresse för stadens miljöarbete och bland annat resulterat i en ökad efterfrågan att presentera stadens miljöarbete vid konferenser och vid studiebesök.

Utvecklingen av tillsynen som är nämndens kärnverksamhet har fortsatt. Mest uppenbart är utvecklingen av olika e-tjänster för ökad effektivitet och service. Här kan nämnas ansökan om värmepump, ansökan om godkännande eller anmälan om registrering av livsmedelsanläggning mm. Nämndens inriktning att ta fram indikatorer för att beskriva effekter av tillsynen och miljö- och hälsotillståndet inom olika branscher redovisas i denna årsredovisning. Likaså finns en utförlig analys av tillsynens ekonomi. Livsmedelskontrollen visar på fortsatta ökning av sin produktivitet. Det finns en trend mot ökad kontakt med och service till allmänheten och goda resultat vad gäller minskat antal anmärkningar vid inspektioner.

Utöver tillsynen är nämndens klimatarbete särskilt prioriterat. Glädjande är att indikatorn för växthusgasutsläpp visar på ett utsläpp av 3,4 ton/invånare av växthusgaser jämfört med årsmålet 3,8 ton.

Inom miljöbilsområdet har förvaltningen sökt och beviljats stöd från EU-projektet Cleantruck. CleanTruck syftar till att etablera mackar för förnybart lastbilsbränsle och att testa och demonstrera nya sorters miljölastbilar. Totalt kommer ett 80-tal

miljölastbilar köpas, köras och utvärderas i projektet. Projektet kommer att starta i januari 2010.

Nya projekt finns också inom bullerområdet; EU-projektet Cityhush som syftar till att ta fram fler och utvecklade metoder att hantera buller från i första hand vägtrafik. Projektstarten har försenats från 1 november 2009 till 1 januari 2010. EU-projektet Hosanna (Holistic and sustainable abatement of noise by optimized combinations of natural and artificial means) som är ett projekt koordinerat av Chalmers och fokuserar på bulleråtgärder längs bullrets utbredningsväg i utomhusmiljön. Projektets startmöte hölls i november och projekttiden är tre år.

Nämnden har genom Energicentrum kunnat erbjuda stöd och hjälp till stadens nämnder till att minska energiförbrukningen och därmed också bidra till kostnadsbesparingar i verksamheterna.

Förvaltningen har sökt och beviljats stöd om 55 mnkr för en energieffektiv upprustning av Järvafältet.

Inom miljöövervakningen har 3 H projektet avslutats (Hälsommässigt hållbara Hus) och kunskap om projektet har spridits till många olika intressenter inom byggsektorn, tillsynsmyndigheter och forskare. Inom projektet ScorePP, som syftar till att ta fram kostnadseffektiva strategier för att minska utsläpp av vattendirektivets 33 prioriterade miljöfarliga ämnen har förvaltningen deltagit i arbetet med att ta fram fem delrapporter. Nämnden har besvarat en remiss från Vattenmyndigheten om miljökvalitetsnormer för vatten och åtgärdsprogram för att förbättra statusen. Remissen innebar ett stort arbete för förvaltningen som givit utslag i det slutliga beslutet av Vattenmyndigheten.

Nämnden har under året kompletterat de i VP 2009, beslutade indikatorerna för uppföljning av miljöprogrammet. Uppföljning görs både i ILS Webb och på Miljöbarometern.

Förvaltningen har fått många bekräftelser på ett väl utfört arbete som ger förtroende och inspiration att fortsätta vägen mot utveckling och förbättring. Effektiviseringen av verksamheten kommer att fortsätta men framöver blir det mer i form av vardagsrationaliseringar t.ex. pga e-tjänster gör det möjligt att arbeta effektivare. Stora delar av nämndens allmänna miljöarbete, t.ex. klimatarbetet, miljöbilsprojektet mm. är fortsatt beroende av särskild finansiering från EU-medel eller Klimp-bidrag eller genom anslag från staden.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s INRIKTNINGSMÅL 1:

1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Under detta inriktningsmål ligger merparten av nämndens verksamhet och då närmare bestämt under målet En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas, men berörs också av flera andra mål. Nämndens största verksamhet är att fullgöra stadens tillämpning av miljöbalk och livsmedelslagstiftning. Detta sker huvudsakligen genom tillsynen. Tillsynen ger en mycket stor kontaktyta mot många av stadens företag och nämnden strävar efter att utveckla servicen. Härav den stora satsningen på e-tjänster av vilka flera också riktar sig till allmänheten. Prioriteringen av en god service visar sig också genom utvecklingen av en webbaserad uppföljning av tillsynsarbetet där företagarna får tala om vad de tycker om nämndens arbete. Tidiga resultat från försök med enkäten inom några branscher, tyder på att företagarna ofta har valt svarsalternativet "nöjd" som omdöme. Utöver tillsynen finns ett flertal andra områden där nämnden bidrar till målet. Här kan nämnas:

- Expertrollen för stöd till stadens förvaltningar och bolag i miljöarbetet, bl.a. ingår här att bidra till att målen i Stockholms miljöprogram uppfylls och att ha en stödjande roll i stadens miljöarbete såsom t.ex. energieffektiviseringsarbetet. Expertrollen återfinns mer eller mindre inom nämndens samliga verksamheter.
- Nämndens roll att kommunicera information om miljö och hälsa. Här erbjuds ett stort utbud av information på stadens webbplats inom skilda områden, inte minst på Miljöbarometern. Miljö- och hälsoutredningen ger en kvalificerad beskrivning av stadens miljösituation.
- Nämndens långsiktiga projekt och programarbete vad gäller klimat, miljöbilar, bullerarbete, vattenprogram och numera även energieffektivisering.
- Den kvalificerade miljöövervakningen där nämnden bl.a. är drivande i ett regionalt samarbete för luftövervakning. Miljöövervakningen omfattar också omgivningsbuller, vatten, mark, miljögifter, biologisk mångfald och miljöns inverkan på människors hälsa.
- Deltagandet i stadens fysiska planering genom stöd till Stadsbyggnadsnämnden, Exploateringsnämnden och Renhållningsnämnden inom områdena hälsa, miljö och naturvård för att möjliggöra en attraktiv, trygg och växande stad. Detta sker inom Kf:s mål för verksamhetsområdet: Bostadsbyggnadstakten ska vara hög.

- Genom nämndens expertkompetens och programarbete t.ex. inom vatten mm. bidrar nämnden till Kf:s mål för verksamhetsområdet: Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad**

● Uppfylls helt

Målet bedöms komma att uppfyllas då nämnden har en hög prioritering av service till de verksamhetsutövare som omfattas av tillsynen. E-tjänster utvecklas som förenklar kontakterna med nämnden och samtidigt gör nämndens verksamhet effektivare. Prioriteringen av en god service visar sig också genom införandet av en webb-enkät där företagarna ska kunna ge sin åsikt om om tillsynen efter varje inspektion. De inledande resultaten visar oftast på ett gott omdöme inom de branscher som deltagit i de inledande försöken.

Också vad gäller upphandling av verksamhet får nämnden anses uppfylla målet. Om man som upphandlad verksamhet också räknar köp av tjänster, kan en betydande andel av förvaltningens verksamhet sägas vara upphandlad.

Utöver den tidigare avknoppningen av miljöcertifieringen inom Miljöcentrum för företag, finns inte några fler möjligheter till avknoppning. Huvuddelen av Miljöförvaltningens verksamhet utgörs av myndighetsutövning som inte är möjligt att avknoppa eller upphandla.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	0 %	0 %	30 %	2009

Kommentar: Miljöförvaltningens roll som tillsynsmyndighet med en helt övervägande andel myndighetsutövning, ger stora begränsningar i möjligheterna att upphandla verksamhet. Flera funktioner och tjänster köps dock av andra förvaltningar i staden eller av externa företag. Här kan nämnas posthantering, receptionstjänster, telefoni mm. från Fastighetskontoret, löner och ekonomitjänster från Serviceförvaltningen, sekreterartjänster från Trafikkontoret, IT-drift och support från extern leverantör mm. Uppskattningsvis köps tjänster för ca. 10 mnkr motsvarande ca 7 % av verksamheten. Genom att indikatorns redovisningstekniska definition av upphandlad verksamhet kan inte någon av dessa köpta tjänster betraktas som upphandling av verksamhet även om de tillsynes motsvarar målets intentioner.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
1.2 Jobb istället för bidrag

● Uppfylls helt

Förvaltningens arbetsuppgifter är högt specialiserade vilket påverkar förutsättningarna att kunna ta emot sökande från Jobbtorget. Under året har dock tre praktikplatser kunnat erbjudas vilket givit goda erfarenheter. Målsättningen har därmed uppfyllts med marginal.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	3 st	1 st	1 400 st	Årsredovisning 2009

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

● Uppfylls helt

Uppföljningen visar att de ingående målen i huvudsak kommer att uppfyllas inkl. de KF-indikatorer som nämnden har rådighet över. Den hållbara livsmiljön är nämndens huvudsakliga inriktning. Nämnden bidrar till måluppfyllelsen genom verksamheten inom huvudinriktningarna tillsyn och prövning, miljöövervakning och program/projektverksamhet. Nämnden har en expertroll i många olika sammanhang.

Tillsynen

Tillsynen tas upp i tre mål. Se redogörelsen per nämndmål nedan:

Utföra tillsyn motsvarande avgiften: Målet bedöms ha uppfyllts. Uppföljningen visar att den totalt utförda tillsynstiden inom miljöbalkens områden har en mindre underskott om ca 2 800 timmar, dvs. av 67 800 planerade utfördes 64 960 timmar (4 %) vilket får betraktas som en god måluppfyllelse. Inom livsmedelskontrollens område finns på totalnivån 2 300 fler utförda timmar än budget, 33 540 utförda jämfört med 31 260 planerade (ca 7 % fler).

Uppföljningen visar också att det finns en kontroll av den tiden utförs i förhållande till den som nämnden tar betalt för och att årets arbete är en del i en fortlöpande produktionsprocess där nämnden mellan olika år kan ta hänsyn till

mer eller mindre utförd tid. Justeringar av nedlagd tid ska jämna ut sig i ett lite längre perspektiv och justeringar kan också ske via översyn av taxan.

Tillsyn för bättre miljö och hälsa: Detta nämndmål omfattar indikatorer inom samtliga områden för tillsyn och ska visa hur miljö- och hälsotillståndet framstår inom de branscher som omfattas av nämndens tillsyn. Indikatorerna ska i idealfallet följa tillstånd, som om de är uppfyllda, visar att branschen har en god prestanda vad gäller miljö och hälsa. Självklart är det ofta svårt att med en eller ett fåtal uppgifter rättvisande beskriva ett tillstånd för en hel bransch. Men detta får ses som en början på ett sätt att följa upp effekter. En mer komplett och nyanserad bild kan ges genom kommentarer och bedömningar och indikatorernas/branschernas utveckling kan följas över åren. Målets mening blir då att följa utvecklingen mot ett allt bättre miljö- och hälsotillstånd där problematiska sidor lyfts fram men där också förbättringar syns över tid.

Vid bedömningen av måluppfyllelsen måste man skilja på själva arbetet med tillsynen som enligt förvaltningens bedömning håller en god nivå, och den mycket sammansatta bilden av olika branscher där vissa har en god måluppfyllelse medan det finns stora brister på andra håll. Miljö- och hälsotillståndet som sammanvägd bedömning utifrån valda indikatorer och kommentarer, får därmed ges bedömningen Uppfylls delvis.

Snabb och effektiv service: Nämndmålet har uppfyllts. Samtliga punktlighetsmål når och överträffar sina målvärden. Nämnden har ett omfattande arbete för bättre service mot både allmänhet och företagare.

Miljöövervakning

Inom miljöövervakningen finns en både bred och omfattande uppsättning med åtaganden och aktiviteter. Under målet

Genom en långsiktig miljöövervakning följa miljötilståndet som underlag för tillsyn, programarbete samt övrigt miljöarbete, redogörs för dessa. Några av aktiviteterna har av olika orsaker inte kunnat genomföras vilket redogörs för i anslutning till aktiviteten.

Program och projektverksamhet

Nedan redogörs kort för de olika områdena:

- Inom miljöbilsprojekten är målen relaterade till nämndens aktiviteter. Här har samtliga mål uppfyllts.
- Arbetet med Vattenprogrammet har med något undantag utförts som planerat.

- Nämndens arbete mot växthusgaser har genomförts som planerat. Målsättningen för stadens växthusgasutsläpp om 3,8 ton/invånare för 2009 har uppnåtts då beräkningarna visar på utsläpp om 3,4 ton/invånare.
- Aktiviteterna inom arbetet med energieffektivisering har med något mindre undantag genomförts. Energieffektiviseringen följs upp med hjälp av indikatorer för uppföljning av miljöprogrammet.
- Nämndens miljö- och hälsoutredning som används vid prioriteringar i verksamhetsplaneringen har vidareutvecklats och aktualiserats med avseende på målområdena.
- Nämnden har en expertroll inom miljö och hälsoarbetet inom staden. Detta kommer till uttryck i nämndmålet MHN ska genom förvaltningens expertkompetens bidra till att målen i Stockholms miljöprogram uppfylls. Aktiviteterna som ingår i målet har uppfyllts. Bland aktiviteterna kan nämnas arbetet med indikatorerna för uppföljning av de delmål i stadens miljöprogram som nämnden har uppföljningsansvaret för. Indikatorerna beslutade i VP 2009 har kompletterats under året och en uppföljning har tagit form. Förutom i ILS Webb sker en uppföljning i Miljöbarometern avseende miljöprogrammet som helhet. En uppföljning av delmålen finns under nämndmålet "MHN ska genom förvaltningens expertkompetens bidra till att målen i Stockholms miljöprogram och andra program uppfylls" samt i bilaga 1.4 Uppföljning av delmål i stadens miljöprogram.
- Arbetet mot buller omfattas av målet Miljö kvalitetsnormerna för omgivningsbuller ska uppfyllas. Samtliga aktiviteter som ingår i målet har utförts med undantag för att bullerskyddet längs Nynäsvägen inte fortsätter.
- Nämnden har ett omfattande informationsverksamhet i förhållande till allmänhet och företag. Denna verksamhet tas upp i målet Via Miljöbarometern och annan miljökommunikation informera om stadens miljöarbete och miljöstillstånd. Några aktiviteter blir fördröjda. I övrigt finns en god måluppfyllelse.

KF:s indikatorer inom miljöområdet

Nedan framgår KF:indikatorer som avser olika aspekter på miljöstillståndet i staden och som är en del av de indikatorer som används för uppföljning av miljöprogrammet. Vissa av dessa avser Miljöförvaltningens interna förhållanden, andra avser förhållandena i samhället i stort eller i staden och där har Miljöförvaltningen ingen eller begränsad möjlighet att påverka. De kan därför inte användas för att bedöma hur väl nämnden uppfyllt sitt uppdrag. Några av indikatorerna har kraftigt överskridna normvärden, t.ex. halterna av kvävedioxid och partiklar. I andra fall har indikatorerna uppfyllts, så är t.ex. fallet för andelen förnyelsebart drivmedel och andel miljöbilar.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel av stadens fordon ● som använder dubbade däck (alla nämnder)	0 %	0 %	50%	2009
Kommentar: Uppgifterna om periodens utfall och årsmål avser endast miljöförvaltningen.				
Andel av stadens verksamheter som ● sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %	2009
Kommentar: Uppgifterna om periodens utfall och årsmål avser endast miljöförvaltningen.				
Andel av verksamheter som har ett systematiskt ● arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %	2009
Kommentar: Uppgifterna om periodens utfall och årsmål avser endast miljöförvaltningen.				
Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade ● etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	98 %	85 %	85 %	Årsredovisning 2009
Kommentar: Uppgifterna om periodens utfall och årsmål avser endast miljöförvaltningen.				
Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon ● exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	90 %	Årsredovisning 2009
Kommentar: Uppgifterna om periodens utfall och årsmål avser endast miljöförvaltningen.				
Andel sjöar med ● minskad eller bibehållen total fosforhalt	83,3 %	72 %	70%	2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	--------	-------------	--------

Kommentar:

15 sjöar har 2009 lägre fosforhalter än under 90-talet medan halterna är högre i tre sjöar - Räcksta Träsk, Trekanten och mätpunkten för Östra Mälaren (Klubben). Fosforhalterna har under 2009 minskat i flera sjöar, tydligast i Långsjön, som tillförs dricksvatten sedan 2002 och aluminiumbehandlades 2006. Halterna har också minskat i delar av Mälaren – tydligast i Bällstaviken och Klara Sjö. Medelvärdet för näringsinnehållet (fosfor) minskade i de flesta sjöarna 2009. De enda sjöarna med en tydlig ökning av fosforhalten var Laduviken och Räcksta Träsk. Någon förklaring till ökningen finns inte. Årsmålet är här satt till 72 % som är det värde som uppmättes 2007, dvs. året före miljöprogrammets programperiod började (2008).

Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	100 %	100 %	100%	2009
---	-------	-------	------	------

Kommentar: Uppgifterna om periodens utfall och årsmål avser endast miljöförvaltningen.

Antal dygn där dygnsmedelvärdet för kvävedioxid (NO ₂) överskrider 60 µg/m ³	77 dygn	7 dygn	max 7 dygn/år	2009
---	---------	--------	---------------	------

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	--------	-------------	--------

Kommentar: Under 2009 överskreds normvärdet med avseende på dygn vid samtliga mätstationer på innerstadsgatorna (Hornsgatan, Sveavägen och Norrlandsgatan). Antalet överskridanden var något högre under 2009 jämfört med 2008.

NO₂ halterna har under en lång period uppvisat en neråtgående trend. Främst tack vara renare fordon som släpper ut mindre kväveoxider. Minskningen har under senare år avstannat, troligen beroende på ökad andel diesel fordon i staden, vilket leder till större utsläpp. För att klara normen krävs åtgärder som minskar trafiken i staden.

Antal dygn där dygnsmedelvärdet för partiklar (PM 10) överskrider 50 µg/m ³	65 dygn	35 dygn	Max 35	2009
			dygn/år	

Kommentar: Data från 2009 visar på generellt lägre halter av PM₁₀ under 2009 jämfört med 2008. Miljö kvalitetsnormen med avseende på dygn klarades vid mätstationerna både på Sveavägen och på Norrlandsgatan. Halterna på Hornsgatan uppvisade också en liten minskning jämfört med 2008, men överskred normen. Under januari till mars var vädret sådant att det var generellt fuktigare vägbanor under 2009 än under 2008 vilket ledde till betydligt färre dagar över normen under 2009 jämfört med 2008.

Dubbdäcksandelen visar en långsamt minskande trend i staden. Dubbdäcksandelen är även något lägre på innerstadsgatorna jämfört med infarts- och kringfartsleder. Hösten 2009 var mild vilket gjorde att dubbdäcksanvändningen ökade betydligt långsammare än under tidigare år. Detta ledde till att betydligt färre dagar över miljö kvalitetsnormen inträffade under november och december 2009 jämfört med tidigare år. Sammantaget ledde alltså en fuktig vår tillsammans med en mild höst (vilket gav lägre dubbdäcksanvändning) till att halterna under 2009 var låga och att miljö kvalitetsnormen klarades på flera av mätstationerna.

Antal tankställen med förnyelsebara bränslen	65 st	70 st	70 st	2009
--	-------	-------	-------	------

Kommentar: Denna indikator är svår att följa upp, då data inte finns samlade på ett ställe, och då de listor över tankställen som kan tas fram ofta inte är indelade per kommun utan på större områden.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	--------	-------------	--------

☐ Elförbrukning (alla nämnder)		207 000 kWh	minska	2009
---	--	-------------	--------	------

Kommentar: Enligt uppgift från SLK ska Miljöförvaltningen inte lämna uppgifter i indikatorn då el ingår i hyran och fastighetsägaren lämnar dessa uppgifter.

☒ Utsläppen av växthusgaser i Stockholm ska minska	3,4 ton	3,8 ton	minska	2009
--	---------	---------	--------	------

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
------------------	------------	-----------	-----------

☒ Utreda förutsättningarna för ett eventuellt permanentande av Energicentrum	2009-01-01	2009-12-31	
--	------------	------------	--

☒ Administrera Stockholms Klimatpakt	2009-01-01	2011-12-31	
--	------------	------------	--

☒ Förbereda ansökan om Miljöhuvudstad	2009-01-01	2009-12-31	
---	------------	------------	--

☒ Genomföra informationsprojektet Klimatneutrala stockholmare	2009-01-01	2011-12-31	
---	------------	------------	--

NÄMNDMÅL:

0 % av evenemang där barn och ungdomar har tillträde skall ha ljudnivåer över gällande riktvärde.

- Uppfylls helt

Under 2007-2009 har nämnden genomfört riktad tillsyn på evenemang med risk för höga ljudnivåer (hörselskaderisk). De 8 mätningar som 2008 överskred gällande riktvärden har under året följts upp. För 7 av dessa har Miljöförvaltningen ställt krav på kontinuerliga kontrollmätningar inom verksamheternas egenkontroll.

Vid uppföljningen av mätningarna från år 2008 företogs mätning i ett fall, i detta fall vid en motorshow, med aktiv reklam till barn. Här hade Miljöförvaltningen ställt krav på tekniska åtgärder för att verksamheten skulle kunna arrangera ett nytt evenemang under 2009. Vid kontrollmätning 2009, konstaterades att ljudnivåerna nu understeg gällande riktvärden. Det är denna mätning som ligger till underlag för indikatorn. Det kan tilläggas att om det vill sig illa kan det räcka med höga ljudnivåer vid ett tillfälle för att ge bestående hörselskador.

Utöver den ovan nämnda mätningen från 2009, har ytterligare 4 mätningar genomförts under året, vilka dock inte besöktes av barn. För ett av dessa

evenemang uppmättes ljudnivåer över riktvärdet. Uppföljning kommer att ske under 2010. Det är ett fåtal stora arrangörer som står för merparten av alla evenemang och under åren med riktad tillsyn över evenemang med risk för höga ljudnivåer har alla stora arrangörer kontrollerats minst en gång. Det kommande året planeras tillsynen att endast omfatta uppföljning av tidigare gjorda mätningar med för höga värden samt riktad tillsyn efter indikation från allmänheten.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
6.5.1 Andel evenemang, där barn och ungdomar har tillträde, som har ljudnivåer över gällande riktvärde	0 %	0 %	2009

NÄMNDMÅL:

Aktivt samarbeta med andra städer i Europa för att stimulera utbudet av miljöfordon och miljöbränslen för stadens medborgare.

- Uppfylls helt

Det finns ett stort intresse för nämndens arbete för miljöfordon och miljöbränsle. Förvaltningens medarbetare har medverkat vid 18 internationella konferenser, förvaltningen har varit värd för 32 olika studiebesök. Då Stockholm utsetts till miljöhuvudstad kommer behovet av att arbeta med erfarenhetsutbyte att skärpas under 2010.

Under 2009 har det blivit klart att ett nytt EU-projekt rörande tunga fordon (Cleantruck) kommer att starta i januari 2010.

Samtliga aktiviteter som ingår i målet har uppfyllts. De ingående aktiviteterna är:

- Agera förebild och förmedla erfarenheter av miljöbilsarbetet till EU.
- Ta emot internationella studiebesök, konferenser och samarbetspartners för att bidra till ett större marknadsgenombrott i Europa.
- Samverka kring miljömärkning, miljönyttbedömningar och harmonisering av miljöbilsdefinitioner och andra styrmedel på internationellt plan.

NÄMNDMÅL:
Av de kommunala flerbostadshusen ska 100 % vara kontrollerade avseende radon till 2010.

◆ Uppfylls delvis

Samtliga kommunala fastighetsbolag är förelagda att utföra radonmätningar av hela fastighetsbeståndet. Uppföljningen visar följande resultat:

- Familjebostäder har totalt 438 fastigheter. Radonmätning har påbörjats i samtliga fastigheter (95 % av fastigheterna är helt klara).
- Stockholms hem har totalt 458 fastigheter. Radonmätning har påbörjats i 68 % av fastigheterna (26 % av fastigheterna är helt klara).
- Svenska Bostäder har totalt 887 fastigheter. Radonmätning har påbörjats i ca 90 % av fastigheterna (osäker siffra).
- Micasa har totalt 46 fastigheter med bostäder. Radonmätning har påbörjats i 87 % av fastigheterna (52 % av fastigheterna är helt klara).

Sammantaget för de kommunala bolagen har uppskattningsvis 85 % av fastigheterna påbörjat radonmätning vid slutet av 2009. Målet avser läget år 2010, dvs. det återstår ett år för att nå måluppfyllelse.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
6.2.1 Andel av de kommunala flerbostadshusen som kontrollerats avseende radon	85 %		2009

NÄMNDMÅL:
Energieffektiviseringsmålet för Stockholms verksamheter ska uppnås.

● Uppfylls helt

Av de aktiviteter som ingår i nämndmålet har samtliga utom två genomförts. Aktiviteter där det finns avvikelser är "Sammanställa resultat från och informera om minst tre EPC-upphandlingar". Skälet är att stadens jurister bedömer att EPC inte är förenligt med LOU och därav har planerade EPC-upphandlingar inom staden avbrutits. Den andra aktiviteten som inte genomförts är "Sammanställa resultat från energideklarationer för stadens byggnader och göra dessa tillgängliga via hemsidan". Orsaken är att stadens förvaltningar och bolag inte hunnit med att genomföra samtliga energideklarationer. Övriga aktiviteter som ingår i målet och som genomförts är:

- Stöd till bolag och förvaltningar vid ansökningar om energieffektivisering. Personlig lots och rådgivning om solcellsanläggningar har använts för fastigheter/anläggningar vid Stockholms Parkering, Micasa, Svenska Bostäder och Sisab.
- Tillhandahållit löpande information om energieffektiv teknik till stadens förvaltningar och bolag via Energicentrums hemsida.
- Vid fyra tillfällen har seminarium och närverksträffar hållit med erbjudande till personlig lots och rådgivning inom områdena: vindkraft, solceller och energieffektivisering under benämningen ”El-smart Bromma” samt i underhåll och fastighetsdrift. Microseminarium och utbildning ”Vässa driften” har genomförts vid tio tillfällen för Stockholms hamnar, Fastighetskontoret, Svenska Bostäder och Familjebostäder.
- Påbörjade och nyinitierade projekt och åtgärder har genomförts i löpande verksamhet som syftar till introduktion av energieffektiv teknik i stadens verksamheter och användande av bästa tillgängliga teknik i större skala.
- Framtagen helhetslösning för hantering av stadens energistatistik, per byggnad via e-nyckeln. Samtliga bolag och förvaltningar har informerats om ändamålet och erbjudits tillgång till systemet som användare.
- Utvecklat agressostatistiken för ILS så att relevanta jämförelser mellan stadens organisationer kan göras och att trender kan utläsas.
- Bistått Stadsledningskontoret och Stadshus AB i införandet av parametrar för energi i rapporteringssystemen för förvaltningarna och bolagen, som delvis är genomfört.

NÄMNDMÅL:**Genom en långsiktig miljöövervakning följa miljötilståndet som underlag för tillsyn, programarbete samt övrigt miljöarbete**

● Uppfylls helt

Även om inte samtliga aktiviteter genomförts så har målet uppfyllts då det under året har funnits en miljöövervakning som motsvarar höga krav.

Nämnden ansvarar för att genom miljöövervakning följa tillståndet och förändringar i miljön. Resultaten används som underlag för miljöförbättrande åtgärder, tillsyn, rådgivning mm. Enheten Miljöanalys samordnar löpande arbetet med att planera och sammanställa en årlig samt en långsiktig miljöövervakningsplan. Processen att ta fram miljöövervakningsplanen har utvecklats. En plan för 2010 har bilagts miljöförvaltningens verksamhetsplan. En långsiktig plan för åren 2010-2013 utgör underlag för bilagan.

Nedan framgår åtaganden (understrukna) och aktiviteter inom miljöövervakningen. Aktiviteter där det finns avvikelser kommenteras särskilt.

Aktiviteter för miljöövervakning inom mark:

- En grundvattenundersökning planeras att genomföras 2010. Kommentar: aktiviteten fördröjs då ansvarsfrågor och riktlinjer fortfarande inte är klarlagda för hur grundvattenkemisk övervakning ska genomföras inom vattendirektivarbetet. Framtagning av upphandlingsunderlag har därmed skjutits fram ett år.

Aktiviteter för miljöövervakning inom vatten:

- En tillsynskampanj planeras att genomföras i Snösätra upplagsområde i Rågsved. Avrinnande dagvatten från området provtas i två provpunkter före och efter kampanjen (vår och höst). Kommentar: Förvaltningen avvaktar med en egen provtagningen då provtagning har utförts av Stockholm vatten.
- En uppföljning av ekologisk status, rörande vattenväxter i Stockholms mindre sjöar, kommer att göras i enlighet med Vattendirektivet. Kommentar: har inte hunnits genomföras.

Aktiviteter för miljöövervakning inom biologisk mångfald:

- Underlag till förslag till metod för övervakning av ekologiska effekter av miljögifter i akvatiska ekosystem.
- Stadens groddjur: Leverans av mätdata och förslag till åtgärder som komplement till 2008 års övervakningsprojekt.
- Stadens stränder: Leverans av mätdata och förändringsanalys avseende bedömning av tillgänglighet och naturvärden samt bedömning av ekologisk sårbarhet och förslag till åtgärder. Kommentar: tidplanen för leverans av mätdata och förändringsanalys har förskjutits något då nya arbetsuppgifter knutna till miljöhuvudstadsåret har prioriterats.
- Underlag till förslag till klimatrelaterad metod för övervakning av stadens ekosystemtjänster. Kommentar: aktiviteten har inte genomförts då universitet/högskola valt att inte medverka. Ekosystemtjänst- och klimatperspektivet är dock integrerat i biologisk mångfaldsarbetet.
- Planera för uppdatering av Biotopkartan.
- Stadens habitatverktyg: Fortsatt kvalitetssäkring av verktyget samt tillgängliggöra detta för stadens förvaltningar.

Aktiviteter för miljöövervakning inom miljöns inverkan på människors hälsa:

- Slutföra Miljömiljardsprojektet 3H.
- Aktiviteter för tillståndsövervakning och för att minska miljöpåverkan från miljögifter:
- Genomföra EU-projekten ScorePP och COHIBA.
- Miljögiftsövervakning av vatten.
- Implementera resultatet från projektet Nya gifter-nya verktyg i

Miljöprofilområdena.

- Stödja förvaltningar och bolag vid upphandling.
- Genomföra informationsinsatser, t. ex "Kampanj kring information/tillsyn angående kemikalier i varor".
- Utveckla kontakter med näringslivet - Kemikaliepakten.
- Delta i ett EU-projekt om internationellt samarbete kring Östersjön.

Aktiviteter för miljöövervakning inom luft:

- Genomföra drift av regionalt system för övervakning av luftmiljö på uppdrag av Luftvårdsförbundet i Stockholm och Uppsala län enligt avtal för år 2008 - 2011.
- Genomföra drift av lokalt system för lagreglerad kontroll av luftkvalitet i Stockholm för Miljöförvaltningens räkning.
- Erbjudna förvaltningens expertkompetens inom luftövervakningsområdet till externa aktörer.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Kvävedioxidrapporter för 2008.	2009-01-01	2009-03-31	
☒ PM 10 rapporter för 2008.	2009-01-01	2009-03-31	

NÄMNDMÅL:

Ha en aktuell miljö- och hälsoutredning som kommer till användning vid prioriteringar i verksamhetsplaneringen

● Uppfylls helt

Samtliga aktiviteter som ingår i målet har utförts. De ingående aktiviteterna är:

- Projektledning och samordning inom Miljöförvaltningen.
- Utveckla databasen, metoder samt värderingsmodell.
- Aktualisering av målområdena.

NÄMNDMÅL:

MHN ska genom förvaltningens expertkompetens bidra till att målen i Stockholms miljöprogram och andra program uppfylls

● Uppfylls helt

Samtliga aktiviteter som ingår i målet har utförts. Vad gäller delmål och indikatorer i stadens miljöprogram är detta en av aktiviteterna. Här sker uppföljning för delmål där nämnden är uppföljningsansvarig inom ramen för ILS, se bilaga 1:4. Nämnden har fastställt indikatorer för dessa delmål. Indikatorerna har utgångsvärden som kombinerat med målsättningen att värdena ska minska eller öka, uttrycker stadens vilja om en önskvärd utveckling. Utgångsvärdena är oftast värden från början av programperioden

för gällande miljöprogram, dvs. årsvärden för 2007. I några fall används andra värden då utgångsvärden saknas från 2007 eller då det i något fall är bättre för förståelsen av utvecklingen om man väljer ett annat värde. Eftersom det inte alltid finns mätdata har inte alla indikatorer kunna följas upp. Uppföljningen av flera av indikatorerna är t.ex. beroende av att en sk. medborgarenkät kan genomföras år 2010. Sammanställningen nedan visar prognosen för i vad mån delmålen i miljöprogrammet kommer att uppnås tom. 2011 som är programperiodens sista år.

Delmål	Bedömning
1.2 Stadens bilpark ska till 100 procent bestå av miljöbilar som till 85 procent körs på förnybart bränsle.	Uppnås helt
1.3 Staden ska verka för att utsläppen från trafiken minskar.	Uppnås delvis
1.4 Staden ska verka för att andelen personer som åker kollektivt, cyklar eller går ökar.	Uppnås helt
1.5 Staden ska verka för att andelen miljöfordon och andelen förnybart bränsle ökar.	Uppnås helt
1.6 Staden ska verka för att trafikbullret utomhus minskar.	Uppnås ej
2.1 Utsläppen av miljö- och hälsoskadliga ämnen från varor och byggnader ska minska.	Uppnås delvis
2.3 Under programperioden ska två bostadsprojekt miljöprofileras.	Uppnås delvis
3.1 Energianvändningen i stadens egna byggnader och anläggningar minskar med 10 procent jämfört med 2006.	Komplettering krävs
3.3 Staden ska verka för att utsläppen av växthusgaser från energianvändning minskar med 10 procent per stockholmare.	Redan uppnått
4.5 Staden ska verka för att park- och naturmarkernas biologiska mångfald värnas.	Uppnås delvis
4.6 Staden ska verka för att den ekologiska statusen i Stockholms sjöar och vattendrag förbättras.	Uppnås delvis
6.1 Andelen personer som besväras av hälsoproblem orsakade av inomhusmiljön i stadens egna byggnader minskas.	Kan ej bedömas
6.2 70 procent av de kommunala flerbostadshusen ska kontrolleras mot radon.	Uppnås delvis
6.3 Staden ska verka för att andelen klagomål på inomhusmiljö till miljö- och hälsoskyddsnämnden som leder till åtgärd för fastighetsägare ska minska.	Uppnås delvis
6.4 Staden ska verka för att andelen bullerstörda inomhus minskar.	Uppnås delvis
6.5 Staden ska verka för att barn och ungdomar inte utsätts för skadliga höga ljudnivåer vid konserter, diskotek och evenemang.	Kan ej bedömas

Den aktivitet som fått mest uppmärksamhet är ansökan till Europeisk miljöhuvudstad som färdigställdes under året och bland 35 ansökande städer vann Stockholm utmärkelsen European Green Capital för år 2010. Utmärkelsen har medfört ett ökat internationellt intresse för stadens miljöarbete och bland

annat resulterat i en ökad efterfrågan att presentera stadens miljöarbete vid konferenser och vid studiebesök.

De övriga ingående aktiviteterna i nämndmålet är:

- Ansvara för samordning av uppföljning och kommunikation av miljöprogrammets delmål som berör MHN.
- Ta fram och redovisa data för miljöprogrammets indikatorer som berör Miljöförvaltningen. Beträffande miljöprogrammet har förvaltningen deltagit i Revisionskontorets granskning av uppföljningen av miljöprogrammet.
- Delta i olika samarbetsgrupper som t.ex. Tyresåns Vattenvårdsförbund, Bällstaågruppen, Kustvattenvårdsförbundet m.fl.
- Ansökningar t.ex. EU, extern finansiering av miljöprojekt.
- Ta fram badvattenprofiler enligt EG-direktiv på uppdrag av SDF.
- Genomföra utredningar, besvara remisser som rör miljöövervakning, miljömål, påverkan, tillståndet i miljön m.m.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
● 1.3.3 Koldioxidutsläpp från trafik. (Utgångsvärde 1,15 ton/inv)	1,12		2009
● 1.4.1 Andel kollektivtrafikanter som passerar innerstadssnittet och regioncentrumsnittet i båda riktningarna. (Utgångsvärde 66 %)	66 %		2009
● 1.4.2. Antal cyklister som passerar innerstadssnittet. (Utgångsvärde 38 700/dag).	43 000 st		2009
● 1.5.1 Andel miljöbilar i nybilsförsäljningen i Stockholms län. (Utgångsvärde 19 %).	39,1 %		2009
● 1.5.2 Andel förnybara drivmedel av den totala mängden drivmedel i Stockholm stad. (Utgångsvärde 5,3 %)	6,8 %		2009
◆ 1.6.2 Årsmedelvärde för bullernivåer vid Sveavägen. (Utgångsvärde 65,9 dBA).	67,1		2009

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
3.1.1 Energianvändning för värme och varmvatten i stadens byggnader och anläggningar. (Utgångsvärde 1 745 kWh/m ²).	1 834		2009
3.3.2 Växthusgasutsläpp från fossil energianvändning exkl. trafik. (Utgångsvärde 2,69 ton/inv)	2,25		2009
4.6.1 Andel högtrafikerad vägyta med dagvattenrening. (Utgångsvärde 33,1 %)	40,7 %		2009
6.1.2 Antal inkomna och handlagda klagomål angående inomhusmiljön i stadens egna byggnader till Miljöförvaltningen. (Utgångsvärde 29)	29		2009
6.2.2 Andel av flerbostadshusen i staden som kontrollerats med avseende på radon. (Utgångsvärde 40 %).	63 %		2009
6.3.1 Antal klagomål angående inomhusmiljön, till miljöförvaltningen i byggnader som inte ägs av staden. (Utgångsvärde 261).	261 st		2009
6.4.1 Antal personer som utsätts för trafikbullernivåer inomhus över 35 dBA ekv ljudnivå. (Utgångsvärde 21 000 personer).	17 000 Antal		2009
6.4.2 Antal personer som erhållit minskat buller genom riktade bullerskyddsåtgärder. (Utgångsvärde 3 500 personer).	3 000 Antal		2009

NÄMNDMÅL:

MHN skapar möjligheter för att öka användningen av miljöfordon och förnyelsebara fordonsbränslen så att 35 procent av nybilsförsäljningen består av miljöbilar samt att försäljningen av förnyelsebara bränslen uppgår till 8

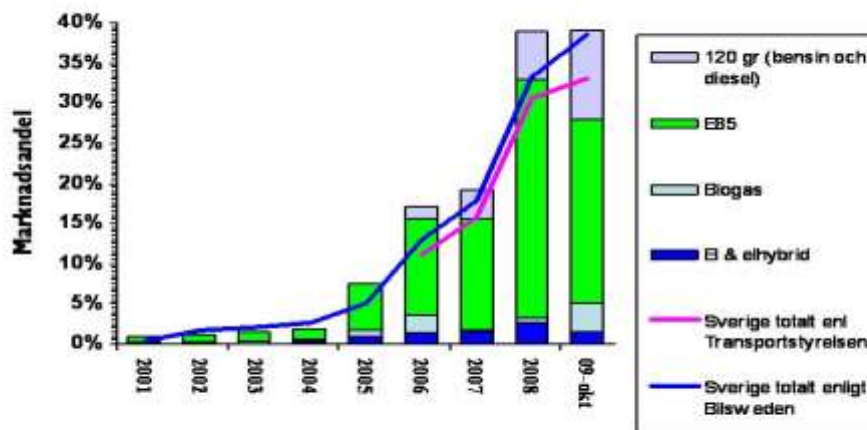
procent i Stockholms län vid utgången av 2010 samt att 10 procent av nyregistrerade tunga fordon är "miljöbilsklassade" år 2014.

● Uppfylls helt

Miljöbilsarbetet kretsar till allra största del kring att kommunicera miljönyttan med miljöbilar och bränslen. Detta görs på hemmaplan internt, vid större konferenser, vid studiebesök, inom EU-projekt, via hemsidor, TV-program och nyhetsbrev.

Arbetet med att få till stånd en nationell miljöbilsdefinition har fortsatt. En ny förordning, SFS 2009:1 om miljö och trafiksäkerhetskrav för myndigheters bilar och bilresor, började gälla den 1 februari. Miljöförvaltningen har tagit fram ett förslag till ny miljöbilsdefinition för Stockholm som följer den nya förordningen SFS 2009:1. Förslaget har behandlats i MHN och är nu på väg till Kommunfullmäktige för beslut gällande hela staden.

Diagrammet nedan visar att miljöbilarnas andel av försäljningen av nya bilar i länet (staplarna) och i riket (linjerna) har haft en mycket kraftig ökning. Målsättningen för försäljningen, dvs 35 % i länet är redan uppnådd då detta värde är 39 % enligt uppföljningen.

Av de aktiviteter som ingår i nämndmålet förväntas samtliga utom en uppfyllas dvs. "Logistiksamverkan", som syftar till utveckling av projektidéer om samordning av varuleveranser i Stockholms stad tillsammans med marknadens aktörer. Satsningen bygger på samverkan med RTK och i synnerhet projektet Effektiv transportlogistik. Pga omorganisation inom RTK är projektets framtid oviss.

Delvis har också mer utförts än vad som planerats inom aktiviteterna, dvs. här avses den kraftsamling som skett kring elbilar inom aktiviteten Probleminventering, där betydligt mer arbete än planerat har lagts på detta område. Bland annat har ett förslag till strategi för el- och laddhybrider sammanställts, en elbilsupphandling i samarbete med Vattenfall initierats och en ansökan om EU-projekt inom området tagits fram.

Aktiviteter som ingår i målet (förutom Logistiksamverkan) är:

- Probleminventering av hinder för fortsatt expansion av användningen av miljöbilar och förnyelsebara bränslen.
- Verka för incitament och förmåner som gynnar (eller undanröjer missgynnande av) miljöbilar och miljöbränslen.
- Samverka genom att initiera rundabordssamtal, nätverk och andra fora för att få mer miljöbränsle och fler fordonsmodeller på marknaden.
- Verka för en miljöriktig och etisk produktion av miljöbränslen.
- Samverka med nationella aktörer för få till stånd en nationell miljöbilsdefinition.
- Informera om fordonsutbud och tankmöjligheter.
- Sammanställa fakta kring miljöaspekter av förnyelsebara bränslen.

NÄMNDMÅL:

MHN stödjer aktivt förvaltningar och bolag i deras arbete för att uppfylla KF:s mål om 100 procent miljöbilar samt 85 procent miljöbränsle i Stockholms stads egna bilpark till 2010

● Uppfylls helt

Andelen miljöbilar i stadens fordonsflotta har under året fortsatt att stiga och har nu nått 68 procent (61 procent 2008). Under 2009 har Miljöbilar i Stockholm täckt merkostnaden för inköp av 141 miljöfordon, vilket kan jämföras med 100 fordon för 2008. Under året har intresset för elfordon inventerats hos förvaltningar och bolag. Resultatet ska ligga till grund för en elbilsupphandling som planeras att genomföras tillsammans med Vattenfall under 2010.

Samtliga aktiviteter som ingår i målet har uppfyllts. De ingående aktiviteterna är:

- Erbjuda hjälp vid framtagande av utbytesplaner.
- Arrangera seminarier för fordonsansvariga.
- Täcka eventuell merkostnad för miljöfordon.
- Erbjuda mallar för rapportering som underlättar rapporteringen.
- Rådgeva kring källor till informationen, dvs. hur de kan få fram uppgifter kring bränsleanvändning och fordonsinnehav.

- Bistå upphandlingsansvariga i staden med fakta om miljöbilar och miljöbränslen.

NÄMNDMÅL:**Miljö kvalitetsnormerna för omgivningsbuller ska uppfyllas.**

- Uppfylls helt

Samtliga aktiviteter som ingår i målet har utförts. Aktiviteten beträffande bullerskydd vid Nynäsvägen utgår dock då staden under våren 2009 beslutade att projektet att bullerskydda Nynäsvägen inte ska fortsätta. De aktiviteter som ingår i målet är:

- Delta i nationell samordningsgrupp för åtgärdsprogram mot buller tillsammans med berörda trafikverk, Naturvårdsverket och miljöförvaltningarna i Göteborg och Malmö.
- Delta i EURO CITIES arbetsgrupp för åtgärdsprogram mot buller.
- Utveckla metoder för att bättre kunna analysera data från bullerkartläggningarna. T ex individdata, skolor, grönområden.
- Samla in och förbättra underlag till nästkommande bullerkartläggning.
- Delta i stadens försök med lågbullrande vägbeläggning.
- Delta i arbetet med bullerskydd vid Nynäsvägen.
- Medverka i seminarier och informationsinsatser kring bullerfrågor.
- Slutrapportera EU-projektet Q-City.

NÄMNDMÅL:**Snabb och effektiv service**

- Uppfylls helt

Målet tar framför allt sikte på förvaltningens punktlighetsmål som avser målsättningar för behandling av olika typer av ärenden. Samtliga punktlighetsmål uppfylls och det har skett en markant ökning av måluppfyllelsen sedan föregående år.

T.ex. har målet att påbörja utredningar om misstänkta matförgiftningar inom ett dygn ett utfall om 91 % jämfört med målet 85 %. Detta är en markant ökning mot föregående år då utfallet var 74 %. 260 anmälningar inkom under året. En bedömning av prioritetens görs alltid första arbetsdagen. Större och akuta utbrott prioriteras.

Ett annat exempel från livsmedelskontrollen som hanterar stora volymer ansöknings- och registreringsärenden är målsättningen att påbörja inkomna ansökningar inom livsmedelskontroll, registreringar eller godkännande inom 14 arbetsdagar. Här är utfallet 89 % att jämföra med 84 % föregående år. Det handlar här om 1 800 inkomna ansökningar/anmälningar av vilka 1 600 påbörjades inom tidsramen. Denna tidsram är också reglerad i nationella föreskrifter och den är av betydelse för en verksamhetsutövare som vill starta en verksamhet.

Genom införandet av olika e-tjänster kommer servicenivån sannolikt att kunna öka ytterligare. Nämnden fäster stort betydelse vid servicefrågorna. NKI (NöjdKundIndex) har tidigare visat på goda resultat för nämnden. För att kontinuerligt kunna undersöka verksamhetsutövarnas uppfattning om tillsynen som är nämndens kärnverksamhet har En webbaserad enkät tagits fram för att få återkoppling på tillsynsverksamheten från verksamhetsutövare som inspekterats. Under året har enkäten testats på tre tillsynskampanjer.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
● Behandla anmälningar enligt miljöbalken inom sex veckor	93 %	90 %	Årsredovisning 2009
● Handläggning av värmepumpansökningar ska påbörjas senast efter 5 arbetsdagar.	96 %	95 %	Årsredovisning 2009
● Miljörapporter besvaras inom tre månader.	98 %	95 %	Årsredovisning 2009
● Påbörja prövning av inkomna ansökningar inom livsmedelskontroll om registreringar eller godkännande inom 14 arbetsdagar.	89 %	85 %	Årsredovisning 2009
● Påbörja utredning om misstänkta matförgiftningar inom ett dygn	91 %	80 %	Årsredovisning 2009
● Respons på klagomål lämnas och kontakt med utpekad störningskälla tas inom två veckor.	98 %	95 %	Årsredovisning 2009

NÄMNDMÅL:

Staden ska uppnå mål och genomföra åtgärder enligt Vattenprogrammet.

- Uppfylls helt

Aktiviteterna som ingår i målet har utförts med undantag för aktiviteten "Åtgärder Magelungen, koppling till Vattendirektivet" som inte har genomförts år 2009 pga. tidsbrist och eftersom deltagande kommuner saknar medel för delfinansiering. Ett uppdrag om muddring av Fagersjöviken i sjön Magelungen har överförs till exploateringskontoret enligt beslut av kommunstyrelsen i samband med tertialrapport 1. Övriga aktiviteter som ingår i målet är:

- Projektledning och samordning av Vattenprogrammet.

- Ta fram lägesrapport till KF under 2009.
- Hantera remiss från Vattenmyndigheten ang. åtgärdsprogram m.m.
- Delta vid översyn av Dagvattenstrategin.
- Samordna ansökan om centrala medel för vattenåtgärder.
- Medverka till 6-9 nya strandbad.
- Ta fram Årsrapport 2008.
- Medverka i pilotprojektet Skötselplan för sjö (Flaten).

NÄMNDMÅL:**Stadens utsläppsmål för CO2 ekv. enligt miljöprogram och budget 2009 ska uppnås.**

● Uppfylls helt

Samtliga aktiviteter som ingår i målet har utförts. Aktiviteterna är:

- Arbeta för att nya åtgärder som minskar utsläppen genomförs i Stockholm.
- Följa upp och informera om stadens klimatarbete.
- Fortlöpande uppdatera stadens information om klimatfrågan på www.stockholm.se/klimat.
- Projektleda stadens arbete i den regionala energi- och klimatrådgivningen.
- Delta i nationella/internationella nätverk om städers klimatpåverkan.
- Genomföra och avrapportera projektet Klimatakuten.
- Årligen följa upp förändringarna i utsläppen av växthusgaser både när det gäller transporter och energianvändning. Utsläppen följs upp både per stockholmare och som totalutsläpp för sektorer.
- Rapportera den årliga uppföljningen av växthusgaser till nämnden samt redogöra för förutsättningarna att nå målen.

Som exempel på resultat av arbetet kan nämnas:

En omfattande kommunikation av klimatfrågan, genom seminarier, skrifter, webbtjänster, kalendrar, rådgivningsmöten mm.

Handboken "Klimatsmart i hemmet" med information om vad man kan göra i sin bostad för att minska energianvändning och utsläpp av växthusgaser, har skickats ut till samtliga hushåll i staden och sprids via bibliotek, stadsdelkontor m.fl. kanaler. 5 500 efterbeställningar av handboken har kommit in främst från skolor, föreningar och andra kommuner.

100 företag har anslutit sig till Klimatpakten. Årskonferensen har genomförts med 130 deltagare. En årsrapport för 2009 är publicerad.

Växthusgasutsläppen 2009 beräknas uppgå till 3,4 ton per invånare vilket innebär att årsmålet om 3,8 ton/invånare har uppnåtts.

NÄMNDMÅL:

Tillsyn för bättre miljö och hälsa

◆ Uppfylls delvis

Miljö- och hälsoskyddsnämnden fullgör stadens uppgift som tillsyns- och prövningsmyndighet enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen samt även inom internationella hot mot människors hälsa-, smittskydds-, tobaks-, och strålskyddslagstiftningen. Tillsynen bedrivs genom kontroll, råd, påpekanden och vid behov förelägganden, förbud samt andra rättsliga åtgärder.

Avsikten med detta mål är att med hjälp av indikatorer inom samtliga tillsynsområden och andra uppföljningsdata i tabeller, visa hur miljö- och hälsotillståndet framstår. Indikatorerna ska i idealfallet beskriva effekter som kontrolleras vid tillsynen, som om de är uppfyllda, visar att företaget har en god miljösituation eller hälsosituation. I vissa fall är det svårt att hitta en för området "gemensam nämnare" eftersom förutsättningarna är så olika. Då används mer generella effekter som till exempel "Andel besökta tillstånds- eller anmälningspliktiga företag med en egenkontroll som följer egenkontrollförfordningen".

I redogörelsen från utfallet av indikatorerna försöker förvaltningen ge en sammanfattande beskrivning och bedömning och visa på betydelsen av den statistik som finns i indikatorer och göra värderingar. Samlande bedömningar görs och resultat från stora branscher lyfts fram. För miljöbalken följer redogörelsen balkens kapitelindelning för att försöka skapa en översikt. Bilaga 1:3 innehåller en mer detaljerad uppföljning av indikatorerna; både utfallsvärden och kommentarerna till dessa.

Tillsynens omfattning och kostnader inom några stora områden framgår av tabellen nedan. Som tillsyn räknas inom den miljöfarliga verksamheten de fall där det förekommit något slags direkt kontakt antingen med verksamhetsutövaren eller med person som t.ex. kan ha lämnat klagomål. För livsmedelskontrollen definieras tillsyn som "inspekterade livsmedelsobjekt".

Inom tillsynen av miljöfarlig verksamhet har tillsyn bedrivits mot ca 24 % av objekten. Exkl. olägenhetshandlingen som i princip kan omfatta hela bostadsbeståndet var motsvarande siffra för hälsoskyddstillsynen 9 %. Objekten med tillsyn omfattar endast de där det finns något ärende eller det skett en inspektion.

Inom livsmedelstillsynen kan konstateras att drygt 70 % av livsmedelsobjekten inspekterats. Många objekt har fått mer än ett besök. Inspektionsverksamheten har effektiviserats betydligt, till största delen beroende på bättre arbetssätt och rutiner. En bedömning är att företagets resultat förbättrats även om det fortfarande finns kunskapsluckor och brister i egenkontrollsystemet.

Antal objekt där tillsyn bedrivs under året av totalt registrerat antal år 2009

Område År	Antal objekt	Antal objekt med tillsyn	Personal- kostnader (tkr)⁵	Personal- kostnad obj m. tillsyn (tkr)
Miljöfarlig verksamhet A-U anläggningar.				
År 2005	2 600	342	5 185	15,2
År 2006	2 995	375	6 165	16,4
År 2007	2 972	531	6 000	11,2
År 2008	3 271	500	5 600	11,2
År 2009 (1)	3 183	775	6 643	8,6

Hälsoskydd				
<u>År 2008</u>				
- Olägenheter flerb.hus/småhus	428 163	729	3 385	4,6
- Riktad tillsyn ägare flerbosthus.	12 469	213	1 825	8,6
- Radon	12 469	686	1 560	2,3
- Skolor/förskolor.	1 210	216	1 930	8,9
- Hygienlokaler inkl bad.	1 478	169	805	4,8
<u>År 2009</u>				
- Olägenheter flerb.hus/småhus (2)	434 000	1 192	5 586	4,7
- Riktad tillsyn ägare flerbost.hus.	12 469	269	1 248	4,6
(2)	12 469	740	1 812	2,4
- Radon	1 203	178	1 661	9,3
- Skolor/förskolor.	1 378	110	604	5,5
- Hygienlokaler inkl bad. (3)	100	22	182	8,2
- Solarier (3)	100	20	86	4,3
- Äldreboenden	28	28	257	9,2
- Strandbad				
Livsmedelsobjekt⁴				
År 2005	5 300	2 022	16 848	8,3
År 2006	5 238	2 694	17 800	6,6
År 2007	6 407	2 948	16 420	5,6
År 2008	6 460	4 600	18 100	3,9
År 2009	6 750	4 800	19 627	4,1

1. 1482 objekt betalar årsavgift – av dessa betalar 55 % mellan 450 och 7 200 kronor/år. Nära 800 av objekten utgörs av tandläkare och PCB-fastigheter. Av objekten 5 är A-anläggningar, 57 är B-anläggningar och 574 är C-anläggningar. Resterande är U-anläggningar.
2. Uppgifter från SCB för totalt antal lägenheter i flerbostadshus i samband med olägenheter. Uppgifter för 2009 för totalt antal flerbostadshus avseende riktad tillsyn och radon har inte funnits tillgängliga.
3. Solarierna är år 2008 inräknade i hygienlokalerna.
4. Med tillsyn avses här antal inspekterade livsmedelsobjekt. Totala antalet inspektioner var ca. 8 000. Många objekt har fått fler än ett besök. Antalet livsmedelsobjekt år 2009 avser antalet vid början av året. Vid slutet av året var antalet objekt ca. 6 800. 4. Här avses endast de direkta personalkostnaderna, dvs. lönekostnader för tillsynspersonal.
5. Här avses endast de direkta personalkostnaderna.

Tillsyn enligt miljöbalken

Kapitel 7 miljöbalken; Skyddade områden.

Här finns en enda indikator, dvs. Andel reservat som uppfyller gynnsam bevarandestatus. Knappt hälften av de 8 reservaten har en gynnsam

bevarandestatus. Här har det skett en försämring jämfört med 2008 då 4-5 av reservaten fick denna bedömning. Under året har ett verktyg med metodik för uppföljning av reservatens bevarandestatus utarbetats och kommer att tas i bruk under 2010. Någon noggrann bedömning för 2009 har därför inte kunnat göras. Bl.a. har det påbörjade bygget av trafikleden E 18 försämrat för natur och friluftsliv inom Igelbäckens naturreservat. Inom Kyrksjölatens naturreservat har omfattande underhållsröjning under kraftledningsgata försämrat statusen liksom otillåtet upplag.

Kapitel 9 miljöbalken; Tillsynen med inriktning på miljöfarlig verksamhet (miljöskyddstillsyn)

Denna tillsyn har den tydligaste inriktningen mot en hållbar livsmiljö. Här bedrivs tillsyn mot ett stort antal verksamheter, från de största till de minsta, där det på något sätt finns risk för miljö och hälsa. Vissa anläggningar behöver tillstånd från miljödomstol, sk. A-anläggningar, andra behöver tillstånd från länsstyrelsen, sk. B-anläggningar. Andra anläggningar måste anmäla sin verksamhet till tillsynsmyndigheten, sk. C-anläggningar. Nämnden kontrollerar i sin tillsyn att verksamhetsutövare följer sina tillstånd och att de i övrigt lever upp till miljöbalkens krav. Förutom tillsynen av olika verksamheter omfattas också stadens naturområden där tillsynen syftar till att bevara och utveckla miljön inkl. den biologiska mångfalden.

I uppföljningen finns indikatorer från 21 sinsemellan olika branscher. Några områden som eldning, enskilda avlopp och värmepumpar är inte egentliga branscher. För ett antal branscher har nedanstående gemensamma indikatorerna tagits fram. Det är dock svårt att tillämpa samma indikator för egenkontrollen för området som helhet och denna indikator har därför inte tagits med i VP 2010. De gemensamma indikatorerna är:

- Andel tillstånds- och anmälningspliktiga företag med en egenkontroll som följer egenkontrollförordningen.
- Åtgärder påbörjats för att effektivisera energianvändningen.
- Åtgärder påbörjats för att effektivisera transporter.

Tabellen nedan visar resultatet av uppföljningen för dessa indikatorer.

Uppföljning av branschgemensamma indikatorer i företag som inspekterats
--

Branscher	Andel tillstånds- och anmälningsspliktiga företag med egenkontroll som följer egenkontrollföreskriften	Åtgärder påbörjats för att effektivisera energianvändningen	Åtgärder påbörjats för att effektivisera transporter
Vägtrafik	--	100%	100%
Depåer	100%	--	--
Spårtrafik	--	100 %	--
Flyg	--	100 %	100 %
Hamn & Sjöfart	--	50 %	75 %
Energianläggningar	--	100 %	0 %
Avfall	65 %	--	--
Bensinstationer	62 %	--	--
Verkstad, elektronik, mönsterkorttillverkning	67 %	70 %	30 %
Kemisk industri inkl. läkemedelsindustri	100 %	100 %	100 %
Grafiker	100 %	65 %	65 %
Kross och betong, asfalt	--	100 %	0 %
Livsmedelsindustri	36 %	39 %	77 %
Oljehamnen	100 %	100 %	100 %

Flyg, kemisk industri, oljehamnen och vägtrafik har hög måluppfyllelse för dessa indikatorer i den mån de är tillämpliga för branscherna. Typiskt för branscherna är att företagen är få, stora och har utvecklad kompetens och rutiner för åttlydnad av miljölagstiftningen samt har att följa annan speciallagstiftning än miljölagstiftningen och har därför större vana vid strukturerat ledningsarbete både vad gäller produktkvalitet, säkerhet och miljö. Då uppfylls också nämndens indikatorer.

Beträffande indikatorn ang egenkontroll har denna använts för 8 branscher och av dessa är det 4 som har full måluppfyllelse. För branscher med många små verksamheter samt för branscher där ägarbyten ofta sker (t.ex. biltvättar och där franchisingtagarna växlar) bedöms återkommande tillsyn som enda framkomliga vägen. Här är det svårt att få en utvecklad egenkontroll att fungera.

Indikatorn om effektivisering av energianvändningen har använts för 11 branscher och av dessa är det 7 som har full måluppfyllelse.

Indikatorn om effektivisering av transporter har använts för 10 branscher och av dessa är det 4 som har full måluppfyllelse. Branscher med många små verksamheter med litet transportarbete, hit hör t.ex. grafiker och verkstad/elektronik, har inte prioriterat att effektivisera transporterna.

Några indikatorer har verksamhetsutövarna endast en begränsad eller ingen rådighet över. Det gäller t.ex. antal dygn då miljö kvalitetsnormerna för partiklar (PM 10) och NO 2 överskridits (branschen vägtrafik med Vägverkets och Trafikkontorets väganläggningar, och SL:s busstrafik). Så är även fallet för indikatorn avseende buller "Andel bostäder som uppfyller de riktvärden som fastställts av riksdagen (prop. 1996/97)". Branscherna Vägtrafik och Spårtrafik.

Inom branschen Vägtrafik konstaterades 2008 brister i Trafikkontorets egenkontroll av dagvattenanläggningar. Trafikkontoret har inkommit med en redovisning över stadens dagvattenanläggningar med uppgifter om ägare och vem som sköter driften. Ansvarsfrågan är fortfarande inte helt utredd och diskussioner pågår mellan Trafikkontoret, Stockholm Vatten och Miljöförvaltningen angående ansvarsfördelningen. Trafikkontoret, Stockholm Vatten och Miljöförvaltningen har också enats om att utreda och rangordna vilka nya dagvattenanläggningar som behöver byggas för att ta hand om trafikdagvatten från befintliga utsläppspunkter så att vattendirektivets krav på "god vattenstatus" kan uppnås.

Några branscher där det delvis finns en relativt låg måluppfyllelse för indikatorerna är:

Transportintensiva verksamheter där 6 av 39 besökta företag (15 %) levde upp till indikatorn "Andel företag som påbörjat arbete med införande av miljöfordon, miljöanpassat däcksväl och utbildning i sparsam körning". Tillsynen över transportverksamheter 2008 har avrapporterats till MHN. Av 39 besökta företag 2009 har 18 företag haft tillsyn utan anmärkning avseende egenkontrollen. De allra flesta företagen är intresserade av att kunna minska miljöpåverkan genom inköp av miljöfordon, men det föreligger begränsningar i tillgången på miljöanpassade transportfordon till rimligt pris. 13 företag behöver komma in med kompletterande uppgifter om sin egenkontroll.

Energianvändning i fastigheter där 37 av 250 fastighetsägare genomfört åtgärder för att minska sin energianvändning under 2009. Däremot hade ca 75 % genomfört någon eller några åtgärder de senaste 10 åren och ca 30 % planerar att göra det de närmaste åren.

Energianläggningar har både små och stora verksamhetsutövare med vitt skilda förutsättningar. Här finns ett stort antal små tillsynsobjekt i form av pannrum med oljeeldning där rättelse krävs vid i stort sett samtliga inspektioner, dvs. ca 99 % av de besökta fastigheterna behöver åtgärda risker för oljeläckage från panna och cistern.

I de större verken vidtas energieffektiviseringsåtgärder, bl.a. som följd av nämndens föreläggande om att upprätta energiplaner och rapportera åtgärder i miljörapporteringen. Vad gäller miljöanpassning av transporter har inte arbetet kommit lika långt. Fortum ställer dock miljökrav vid upphandling av transporter motsvarande de för miljözonen. Överskridanden av riktvärden har främst skett vid Högdalenverket för utsläpp till vatten (12) och vid

Hässelbyverket (12) för utsläpp av CO under 2009. Överskridna riktvärden följs upp för att tillse att åtgärder vidtas.

Avfall där 35 % av verksamhetsutövarna har brister i egenkontrollen.

Bensinstationerna där ca 40 % hade brister i egenkontrollen och 60 % hade anmärkningar på kemikaliehanteringen.

Några områden för tillsyn som inte utgör egentliga branscher är:

Värmepumpar där totalt 1 227 ansökningar om värmepumptillstånd inkom och det beslutades om 1 177 tillstånd. Cirka 1100 var anläggningar med en kapacitet under 20 kW och ca 100 större anläggningar på mellan 21 kW - 10 MW. Antalet inkomna ansökningar har ökat med ca 225 jämfört med föregående år.

En åtalsanmälan har gjorts för att borrring inte skett enligt villkoren i tillståndet; i ett annat ärende har miljöstraffavgift utfärdats eftersom borrring skett utan tillstånd. En olycka inträffade 10 december då en fastighetsägare, Draken 7, borrade ner i en tunnelbanetunnel vid Mariatorget. Miljöförvaltningen hade felaktigt gett tillstånd för denna borrhålsplacering men beslutet hade inte vunnit laga kraft. En förundersökning pågår och utredning till orsaken till olyckan pågår också internt.

Under året har ett intensivt arbete pågått med att utveckla en e-tjänst för att ansöka om värmepumpstillstånd. Tjänsten lanserades i skarpt läge den 17 december. Tjänsten kommer att kunna ta hand om ansökningar för mindre värmepumpsanläggningar med ett borrhål främst avsedd för villaägare. Marknadsföring av tjänsten kommer att ske i januari 2010.

Enskilda avlopp där riktad tillsyn har skett i Snösättra industriområde vilket ledde till att sex nya ansökningar om enskilda avlopp inkom. Totalt har 7 ansökningar inkommit. Ett olägenhetsärende har drivits där anmälan inkom om att ett avlopp i källaren på en fastighet inte var anslutet till kommunalt avlopp. Handläggningen medförde att avloppet togs ur bruk och plomberades.

En undersökning har inletts av om orsaken till den återkommande dåliga badvattenkvaliteten vid Sättra strandbad kan bero på omkringliggande enskilda avlopp. Under 2009 har kommunen anmält sig till att delta i Naturvårdsverkets projekt "Små avlopp – ingen skitsak" med start under 2010.

Eldning där 8 olägenhetsärenden har behandlats under året.

Kapitel 9 miljöbalken; Tillsyn med inriktning på hälsoskyddstillsyn

Denna tillsyn bedrivs också enligt miljöbalken men med inriktning på människors nära livsmiljöer. Boendet och inomhusmiljön i skolor/förskolor är exempel på viktiga områden. Inom hälsoskyddsområdet finns också tillståndsprövningar för exempelvis värmepumpar (berg, mark och ytvatten), enskilt avlopp och oljecisterner. Tillsynen omfattar även inomhusmiljön i förskola/skola och äldreomsorg. Kontroller genomförs av höga ljudnivåer från musik på lokaler och evenemang där det finns risk för höga ljudnivåer. Inom

området badvatten sker vatten- och algprovtagningar samt medverkan i arbetet med nya möjliga badplatser.

Uppföljningen av indikatorerna visar att det i några fall finns en tydlig potential till förbättring hos verksamhetsutövarna. Bassängbaden och plaskdammarna har t.ex. ofta höga bakteriehalter. De verksamheter, dvs. institutioner eller företag, som omfattas av tillsynen (skolor/förskolor och hygienlokaler) krävde i hög grad uppföljning efter utförda inspektioner. Bristerna är dock ofta av administrativ art (dokumentation av egenkontroll) och kan delvis antas bero på att man inte har ett helhetsansvar som också omfattar driften av lokalerna. Vid tillsynen av bostäder visade sig ca. 6 % av 274 inspektioner kräva uppföljning. Glädjande är att callcenterfunktionen, efter det att den övertagits av Serviceförvaltningen, fungerar bättre än tidigare, då många frågor klaras av redan vid den inledande kontakten utan behov av mer kvalificerad rådgivning.

En del av tillsynen har utförts i form av planerade kampanjer, sk riktad tillsyn. Annan tillsyn är händelsestyrd, dvs. styrs av händelser som t.ex. anmälan om olägenhet. Tabellen nedan visar områden med riktad tillsyn.

Områden med planering av riktad tillsyn 2008- 2009

Tillsynsbesök	Antal 2008 VP	Antal 2008 utfall	Antal 2009 VP	Antal 2009 utfall
Fastighetsägare till flerbostadshus	300	231	315	283
Hygienlokaler – stickande-skärande verksamheter	20	15	30	21
Kosmetiska och hygieniska produkter	50	52	40	30
Skolor och förskolor	284	187	200	132
Solarier	25	39	25	13
Torghandlare	10	23	40	48
Restaurang - riktad tillsyn			20	19

De riktade insatserna för skola, hygienlokaler och solarier har inte uppnått målsättningen för 2009, främst pga. vakanser. Under året har de riktade insatserna inom förskola/skola prioriterats ner något till förmån för hantering av det ökade antalet anmälningar. Förvaltningen bedömer dock inte att omprioriteringen i det korta perspektivet fått konsekvenser för hälsotillståndet på förskolor och skolor.

Tabellen nedan visar inflödet av klagomål som är en händelsestyrd typ av tillsyn. Rutinerna innebär att ärenden diarieförs tidigare i processen.

Uppgifterna för 2009 är därför inte helt jämförbara med föregående år. Trots den till synes ökade hanteringen av e-post är denna i stort sett oförändrad jämfört med 2008 eftersom den var för lågt redovisad detta år.

Klagomål 2008 - 2009 inom hälsoskyddstillsynen

	Antal 2008 VP	Antal 2008 utfall	Antal 2009 VP	Antal 2009 utfall
Klagomål som blir ärenden	400	342	400	510
Telefonrådgivning	12000	Ca 13000	12000	12500
Hantering av e-post	500	Ca 626	500	1100

Ändrad hantering av anmälningar enligt 38§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd har medfört att fler anmälningar kommer in, se tabellen nedan. Förvaltningen har som en följd av detta även utarbetat rutiner för differentiering av anmälningsavgiften vilket innebär att avgiften för vissa anmälningar halveras.

Ansökningar och anmälningar åren 2008 - 2009

Ansökan/anmälan	Antal 2008 VP	Antal 2008 utfall	Antal 2009 VP	Antal 2009 utfall
Anmälan av lokaler. (1)	105	85	75	90
Värmepumpar	1200	1000	800	1 227
Övrigt (bassängbad, enskilda avlopp, komposter) (2).	19	51	37	44

1. Tex skolor, hygien- och vårdlokaler.

2. Bassängbad, enskilda avlopp, komposter. Redovisas from 2008.

Tabellen nedan visar hur arbetet mot radon fortskridit. Förvaltningens arbete riktar sig i första hand till flerbostadshusen och lokaler som skolor/förskolor. De största fastighetsägarna har först uppmanats mäta radonhalten, därefter allt mindre fastighetsägare.

Radonarbetet i siffror

År	Påbörjade grund-ärenden ⁽¹⁾	Avslutade grund-ärenden ⁽²⁾	Påbörjade åtgärds-ärenden ⁽³⁾	Avslutade åtgärds-ärenden ⁽⁴⁾
2001-2004	497	21	1	0
2005	278	242	94	0
2006	85	109	69	6
2007	93	343	29	31
2008	246	176	36	27
2009	350	226	128	36

Radonärenden pågår i de allra flesta fall under flera år.

1. Antal fastighetsägare som uppmanats att mäta radon.
2. Antal fastighetsägare som genomfört radonmätningar.
3. Antal fastighetsägare som uppmätt för höga halter.
4. Antal fastighetsägare som åtgärdat för höga halter.

Kapitel 10 miljöbalken, Förorenade områden

Här finns branscherna Kvicksilver inom tandvård etc, PCB i fogmassor och Förorenad mark. Enligt gällande regler ska PCB-fastigheterna ha sanerats till halvårsskiftet 2013 men bedömningen är att detta inte kommer att ske. Effekttindikatorn visar att per slutet av 2009 var ca. 83 % av de aktuella fastigheterna fria från PCB. PCB-frågan kommer dessutom att finnas kvar, dels genom att fastigheter med PCB-haltiga fogar kommer att upptäckas även i framtiden, dels genom ombyggnader, rivningar etc. av fastigheter med PCB-haltig fog som underskrider halten för nuvarande saneringskrav, dvs. 5000 mg/kg.

Vad gäller kvicksilverproblematiken förbjöds användning av amalgam under 2009 vilket innebär att, på sikt, kommer problemet med kvicksilver i tandvården att försvinna. Fortfarande återstår sanering av ett antal mottagningar men tillförseln av föroreningar upphör. Antalet mottagningar som för närvarande ännu inte är sanerade är 190 st.

Tillsynsområdet Förorenad mark har koncentrerat sina insatser till de projekt som redan är planerade eller påbörjade i det rådande konjunkturläget med låg

nyproduktion. Trenden är i stället att branschens tillsynsobjekt blir färre men större, både yt- och tidsmässigt sett. Det medför att mer tillsyn ägnas per objekt, och under en längre period, t ex genom ett byggprojekts olika faser under flera år. Detta har varit särskilt tydligt under 2009 då en stor andel av den totala tillsynstiden har ägnats åt de allra största projekten. Frågorna från aktörer i planskedet och vid planering av byggprojekt har förutom att de blivit fler, även tenderat att bli mer varierade och komma från fler håll. Bedömningen är att frågor om förorenad mark - och utnyttjandet av förvaltningens kunskap om detta - blir mer integrerat i projekten både från tidig planering till genomförande. Frågor om återanvändning av massor, inte minst ut ekonomisk synvinkel, är ofta i fokus i projekten. Några exempel på projekt:

- Annedal och Norra Djurgårdsstaden pågår som planerat.
- I till stor del avslutade Henriksdal pågår ledningsarbeten i mark, som kommer generera behov av tillsyn.
- Mark- och saneringsarbeten i NV Kungsholmen är i stort avslutade.
- Utrednings- och saneringsarbeten av de historiska föroreningslämningarna på Beckholmen fortgår.

Tillsynsområdets indikator har visat sig vara mindre lyckad och har omarbetats i VP 2010.

Kapitel 14 miljöbalken, Kemiska produkter

De ingående branscherna är:

Cisterner, de tas ur drift undan för undan, år 2009 togs 220 ur drift. Totalt finns per slutet av 2009 1151 oljecisterner i drift.

Kosmetiska och hygieniska produkter: Av 30 inspektioner visade sig 27 av verksamheterna tillhandahålla produkter med felaktig märkning och 7 av de besökta verksamheterna hade produkter med förbjudna ämnen (hydrokinon och metyldibromoglutaronitril). 5 åtalsanmälningar gjordes under året. Resultatet av uppföljningen visar att det finns en förbättringspotential inom branschen.

Köldmedier: Endast 31 köldmedierapporter har inkommit via e-tjänsten vilket innebär en minskning för andra året i rad. Miljöförvaltningen tar årligen in rapporter från de ca. 1900 köldmedieobjekten (minst 10 kg). Åtgärder kommer att vidtas för att förbättra och vidareutveckla tjänsten och göra den mer användarvänlig i syfte att öka andelen som inkommer elektroniskt. För år 2008 som rapporterades under 2009, fanns 10,9 ton läckage av köldmedia. Tillsynen sker främst pga att köldmedian är växthusgaser och kan skada ozonskiktet (HFC och HCFC som är mer aggressivt mot ozonskiktet). Det är svårt att värdera utsläppens storlek som kan bero på otätheter och olyckor.

Övrigt arbete med kemikaliefrågor: tillsynsområdet har inte någon effektindikator. Arbetet har bl.a. omfattat att stödja övriga handläggare med

expertkompetens, deltagande i det regionala samarbetet Kemilänken, besvarande av frågor från allmänheten mm. En mindre del av tiden har använts för att slutföra 2007 års projekt Gifttillstånd och projektet Antibakteriella medel.

Utöver dessa områden har tillsyn också skett i form av projekt vilka inte har effektindikatorer. Projekten, som framgår nedan, har genomförts enligt plan med undantag för Kontroll av efterlevnaden av fosfatförbudet som pga. resursbrist flyttas till år 2010.

- Kemikalier i textilier, ett informationsprojekt: samverkan har skett med Göteborg och Malmö
- Kontroll av efterlevnaden av fosfatförbudet: riktas mot dagligvaruhandeln.
- Mjukgörare i screentryckfärger.
- Tillsyns- och klassificeringsbestämmelser: samverkan med Kemikalieinspektionen.

Kapitel 15 miljöbalken, Farligt avfall och övrigt avfall

Den bransch som har en effektindikator inom detta kapitel är Avfall - Hälsoskydd. Tillsynsverksamheten som år 2009 särskilt inriktades på torghandlare och restauranger runt återvinningsstationer i Vasastan, visar att 30 verksamhetsutövare av 44 inspekterade har fått anmärkningar, dvs 68 %. Vid inspektioner av återvinningsstationer i söderort har det i allmänhet sett bra ut vad gäller tömning och städning (10 procent hade brister i egenkontrollen). Klagomål på buller och nedskräpning på ÅVS:er i Vasastan visar sig delvis bero på att företagare i området lämnat sina förpackningar kvällstid/natttid till ÅVS:erna som inte är avsedda för detta avfall. Uppföljning kommer att ske 2010 och bedömningsgrunder har tagits fram för nyetablering av ÅVS:er för att framför allt undvika bullerstörningar.

De andra tillsynsområden som ingår i kapitlet är:

- Kampanj bygg och rivningsverksamhet: avser farligt avfall som måste tas omhand på särskilt sätt.
- Kampanj Snösätra: hanteringen av avfall inom arbetsområdet Snösätra.
- Hålla webbplatsen om farligt avfall uppdaterad: arbetet innebär hjälp till företag och förvaltningens tillsynspersonal.
- Övrigt arbete med avfall.

Livsmedelslagen

Indikatorerna har mestadels formen av olika prestationsmått. Merparten relaterar till tidsåtgång och beskriver planering och uppföljning av

kontrollresurserna. Indikatorer som är händelsestyrda är till exempel klagomål och anmälan om misstänkt matförgiftning. Sådana anmälningar kan nu göras via den externa hemsidan vilket underlättar anmälan. Fler anmälningar bidrar till att inspektioner och korrigerande åtgärder kan genomföras. Det har skett en ökning av tidsåtgången för behandling och utredning av klagomål och ett kraftigt ökat antal e-post jämfört med budget. Tendensen över ett antal år är att antalet e-post ökar medan telefonsamtalen blir färre. Detta är att betrakta som ökad servicegrad eftersom kommunikationen med myndigheten kan ske på tid som passar anmälaren.

Verksamhetens produktivitet räknat i inspektioner och inspekterade objekt är större än budgeterat. Det gäller i synnerhet antalet inspektioner som översteg budgeterat antal med 35 %. Glädjande är att andelen underkända kontrollbesök endast uppgick till ca 19 % jämfört med målsättningen att andelen skulle understiga 25 %. En bedömning är att företagets resultat förbättrats även om det fortfarande finns kunskapsluckor och brister i egenkontrollsystemen. Påpekas bör att underkänt enligt Livsmedelsverkets checklista normalt inte innebär att livsmedlen är osäkra att förtära.

En stor del av verksamheten inom Livsmedelskontrollen är händelsestyrd. Tabellen nedan visar omfattningen av denna. Telefonsamtal minskar men e-post ökar väsentligt delvis beroende på att e-tjänst för anmälan av livsmedelsverksamhet har införts. Likaså kan man nu anmäla misstänkt matförgiftning via hemsidan. Antal godkännandeprövningar överstiger budget väsentligt pga. att ändrad nationell lagstiftning trädde ikraft först den 1 december 2009. På sikt kommer antal återkallanden av godkännande i princip att upphöra eftersom godkännandeprövning ersätts med registrering för majoriteten av verksamheterna. Återkallande kommer att ersättas av förbud mot verksamhet. Antal klagomål var 340 och antal misstänkta matförgiftningar var 260, totalt 600. Tidsåtgången för behandling av klagomål är i det närmaste fördubblad jämfört med budget pga av den stora ökningen.

Livsmedelsrelaterade händelsestyrda tillsynsaktiviteter år 2008 - 2009

Tillsynsaktivitet	VP 2008	Utfall 2008	VP 2009	Utfall 2009
Servicetelefon – inkommande samtal	6 000	5 500	6 000	5 000
E-post kopplad till servicetelefon	600	500	700	1200
Godkännandeprövningar – livsmedelsföretag (ärenden) 1.	1 000	1 300	10	500
Registrering av livsmedelsföretag 1.	500	1 900	1500	1 300
Återkallande av godkännanden – livsmedelsföretag	100	50	50	20
Föreläggande/Förbud avseende livsmedelshantering	100	200	200	130
Klagomål inklusive misstänkta matförgiftningar	500	450	400	600

Tabellen nedan visar den stora omfattningen av godkännanden och registreringar. Här framgår också förvaltningens provtagning. Antal godkännanden kommer att bli ytterst få kommande år med anledning av nationella föreskrifter ändrats så att majoriteten av verksamheterna endast behöver registreras. Av de 2 100 proverna är 800 vattenprover. Sammantaget både livsmedels- och vattenprover var 7,5 % bedömda som otillfredsställande och eller godtagbara med anmärkning, varav endast 0,4 % var otillfredsställande.

Beträffande prover har nämnden deltagit i Livsmedelsverkets Riksprojekt 2009 om salmonella i färska kryddörter och bladgrönsaker. Inom projektet skickades 44 prover av kryddörter och färska bladgrönsaker importerade från Thailand för analys. I två av proverna påvisades salmonella och i tio prover påvisades E. Coli. Resultatet är otillfredsställande och bekräftar tyvärr tidigare års erfarenheter med just thailändska produkter av denna typ. Vid en liknande provtagning sommaren 2005 påvisades salmonella i 9 av 57 prover, samtliga från Thailand.

Antal livsmedelsgodkännanden, registreringar och provtagningar

År	Totalt antal livsmedelsobjekt	Antal godkännanden	Antal registreringar	Utförda prover	Andel tjänliga prover
2005	5300	Ej aktuellt	Ej aktuellt	3 910	96%
2006	5 238	1084	1124	5134	91%
2007	6 407	2047	1005	2023	97%
2008	6 460	1 700 (1)	1 900	2 100 (2)	96%
2009	6 750	745	1 300	2100	93%

1. Inklusive c:a 400 beslut om villkorat godkännande.
2. Avser antal prover inklusive dricksvatten. Andel utan anmärkning av 93 %.

Strålskyddslagen

Här finns en indikator som visar på andelen inspekterade solarier med godkända rör i samtliga solariesängar. Endast drygt hälften av solarierna har godkända rör i samtliga sängar. Detta är inte tillfredsställande. Branschen ska rimligtvis ha en så god kunskap om sin verksamhet att man kan visa ett i det närmaste 100 procentigt resultat. Sannolikt är inte användarna medvetna om de brister och risker som finns och det finns ofta en begränsad information och rekommendationer om soltider mm. Många av lokalerna är obemannade vilket ytterligare försvårar skötsel och information till användare.

Smittskyddslagen

Ett fall av legionella hanterades under året genom rapportering via Smittskyddsinstitutet. Det visade sig att smittan inte kunde relateras till vattnet i bostaden och ärendet drevs därför inte vidare av Miljöförvaltningen.

Lag om skydd mot internationella hot mot människors hälsa

Indikatorn Utfärdade saneringsintyg visade ett utfall om 9 st saneringsintygen. För 8 av de 9 saneringsintygen har inspektion utförts på fartyget. I ett fall fanns ingen inspektör tillgänglig för att inspektera båten och befintligt intyg förlängdes därför en månad. Inget av fartygen har uppvisat några tecken på att vara internationellt hot mot människors hälsa.

NÄMNDMÅL:

Utföra tillsyn motsvarande avgiften.

● Uppfylls helt

Genom detta mål vill nämnden redogöra för den omfattning som tillsynen har haft inom olika områden och i vad mån denna motsvarar de avgifter som verksamhetsutövare och allmänheten har betalat. Här avses då också avgifter för olika ansökningar, anmälningar m.fl. avgifter. En stor andel av nämndens verksamhet är intäktsfinansierad enligt självkostnadsprincipen, i synnerhet då tillsynsverksamheten. För att hinna med analysen har utgått från prognoser för utfallet varför det kan finnas skillnader mot faktiskt utfall. De största bokförda intäktsposterna för 2009 är Miljöbalken (ca. 35 mnkr) och Livsmedelslagen (31 mnkr).

Den totala tillsynstiden kan delas upp enligt nedanstående begrepp:

- Direkt debiterbar tillsynstid; tid som kan ligga till underlag för debitering och utgör specifikation på en faktura. Hit hör t.ex. inspektionstid, för- och efterarbete i samband med inspektion mm. Det är timantalet från den direkt debiteringsbara tillsynen som ska motsvara det timantal som motsvaras av avgifterna.
- Indirekt debiterbar tillsynstid; tid som är medräknad i intäkterna då den ligger i nämndens beräknade timtaxa. Timtaxan för 2009 uppgår till 900 kr/tim för tillsynen enligt miljöbalken och 1050 kr för tillsynen enligt livsmedelslagen. Hit hör t.ex. för tillsynen enligt livsmedelslagen restiden till och från tillsynsobjekten. Denna tid räknas som direkt debiterbar för miljöbalkstillsynen vilket förklarar varför timtaxan är högre för livsmedelstillsynen.

- Ej debiterbar tid; en del av tillsynsinsatserna kan nämnden inte ta betalt för. Här kan det gälla behandling av överklaganden eller tillsynsinsatser i form av allmänna informationskampanjer m.fl. aktiviteter som inte riktar sig till en enskild verksamhetsutövare.

Intäkterna som tas ut från en bransch ska inte bedömas för ett enskilt år utan måste ses under loppet av flera år. Omprioriteringar görs och behoven kan variera. Ett år kan en kampanj göras som omfattar en stor insats, nästa år kan insatsen bli mindre. Erfarenheterna från behovet av tillsyn används inom de återkommande översynerna av taxan. Revidering sker då av fasta årsavgifter beroende på tiden som erfarenhetsmässigt åtgår, timavgiften kan ses över liksom avgifterna för olika typer av tillstånd och godkännanden.

Från strikt verksamhetssynpunkt där nämnden har att motsvara kraven enligt lagstiftning för tillsyn och kontroll, är den totala tillsynstiden och insatsen, av störst intresse. Många delar av tillsynen kan nämnden inte ta betalt för men måste likväl utföras för en fungerande tillsyn. Inte minst gäller det att tillgodose krav på rättssäkerhet och information/stöd till allmänhet och verksamhetsutövare. Nedan redogörs därför både för total tillsynstid och för utförd tid i förhållande till avgifterna.

Tillsyn enligt miljöbalken

Planerat totalt antal timmar är 67 806 timmar och utförd antal timmar var 64 958 timmar, dvs. en differens på ca. 2 800 timmar (4 %). Dvs. här handlar det om tillsynen på totalnivå som utförs enligt lag oberoende av om nämnden kan ta betalt för den eller ej. Differenser är normala, behoven ändras och omprioriteringar måste göras. Planeringen tenderar att ske utifrån ett idealtillstånd men ofta drar inte minst vakanser och föräldradigheter dra ner timantalet. Årets differens motsvarar drygt 2 årsarbetskrafter och får betraktas som en god måluppfyllelse.

Den utförda direkt debiteringsbara tiden uppgår till ca. 40 837 timmar. Detta timantal kan jämföras med det antal timmar som nämnden ska presterar, dvs. 38 700 timmar. Detta timantal får man genom att dividera intäkter om 34 831 tkr för 2009 med timtaxan 900 kr. Nämnden har alltså presterat 2 135 fler timmar än vad man tagit betalt för. Denna siffra är ett netto sammansatt av "överskott" av producerade timmar inom vissa branscher och färre timmar än vad nämnden har tagit betalt för inom andra branscher. För mycket eller för lite producerade timmar jämnar ut sig mellan åren. En analys av det nämnda överskottet om 2 135 timmar på totalnivå kan se ut på följande sätt (se även tabellen nedan):

- Framförallt har överskottet uppstått genom att ca 7 280 timmar debiterbar tid har utförts för vilken avgift inte har tagits ut. Det rör sig här om att mer tid har lagts på vissa branscher och här kan de extra timmarna i vissa fall betraktas som en "fordran" på kommande år och medföra att färre timmar ev. kan utföras. Detta gäller endast för

branscher med fasta årsavgifter, uppskattningsvis ca. 1 850 timmar. För branscher med timavgifter kan man inte betrakta detta som en slags fordran på kommande år eftersom branschen endast ska betala de fakturerade timmarna. "Överproduktionen" kan ha uppstått pga. svårigheter att "fånga" all den tid som är debiteringsbar.

- De ovan nämnda 7 280 timmarna uppvägs till stor del av ca 1 860 timmar som av olika orsaker inte utförts inom branscher med fast årsavgift. Detta kan betraktas som en "skuld" till berörda branscher under kommande år.
- Det förekommer också att tid felkonteras vid tidrapporteringen då uppskattningsvis 1 290 timmar har förts som ej debiterbar tid när den borde ha förts som debiteringsbar.
- Slutligen ger taxan upphov till vissa avrundningseffekter då den medger betalning för "påbörjade" timmar eller att avgifter bestämda till ett visst belopp i praktiken har krävt färre antal timmar än vad som betalats för. Tidredovisningen tyder på att denna post uppgår till ca. 1 995 timmar.

Tabellen nedan visar analysen kalkylmässigt. Negativa siffror visar på antal presterade timmar inom branscher som understiger timmar som ska presteras med hänsyn till intäkten. Positivt tecken visar presterade timmar inom branscher där timantalet överstiger det som ska presteras enligt intäkten. Nettot blir 2 135.

Mer tid utfört än debiterat (fordran)	+7 280
Mindre tid utfört än debiterat (Skuld)	-1 860
Effekt av taxan	-1 995
Felkonterad tid	-1 290
Nettoöverskott	+/-2 135

Nedan redogörs för tillsynen efter kapitel i miljöbalken.

Kap 7 Miljöbalken, Skyddande områden

Total tillsynstid VP 1 500 timmar, utfall 1 569 timmar, dvs en differens på ca. 70 timmar. Ca 70 fler debiteringsbara timmar har utförts än vad som motsvaras av avgiften. Den tidigare vakanta ekologtjänsten tillsattes i mars och antalet nedlagda tillsynstimmar har därefter hunnit ikapp vad som planerats för året.

Kap 9 Miljöbalken, miljöfarlig verksamhet (miljöskyddstillsyn)

Total tillsynstid VP 22 522 timmar, utfall 22 695 timmar, dvs. en differens på ungefär 170 timmar total tid. Branscher där fler timmar har lagts ner än planerat är:

- Byggande av trafikinfrastruktur: Byggande av trafikinfrastruktur kräver mer resurser än planerat p.g.a. av det stora antalet byggprojekt som pågår eller planeras att påbörjas. Tid för handläggning av remisser och överklaganden har minskat tillgänglig tid för debiterbar tillsyn.
- Energianvändning i fastigheter.
- Transportintensiva verksamheter.
- Bensinstationer: Högre antal timmar pga. uppföljning av tidigare meddelade förelägganden och förändringar i branschen genom att huvudmannskapet för många av objekten förändrats genom att tvättanläggningarna skilts från bensinförsäljningen. Antalet inspektioner har ökat kraftigt i jämförelse med föregående år.
- Kemptvättar: vakans.
- Kross och betong asfalt: Mycket tid har lagts på ett enskilt ärende - Jehanders nya lokalisering.
- Motorbanor

Branscher där färre timmar har lagts ner än planerat är:

- Avfall.
- Bistå med experthjälp vid alla kemikalieolyckor.
- Depåer: omfördelning av resurser till byggande av infrastruktur.
- Energianläggningar.
- Flyg.
- Färg, kemisk och läkemedelsindustri.
- Livsmedelsindustri.
- Oljehamnen: Underskridande trots att färre besiktningar än planerat har genomförts.

Ca 1 360 färre timmar har tagits betalt för än vad som har utförts i form av direkt debiteringsbara timmar. Dessa timmar finns fördelade på flera branscher, bl.a. Depåer, Motorbanor, Avfall och Bensinstationer. Här kan man säga att nämnden har en fordran på kommande år.

Ca. 740 fler timmar har tagits betalt för än vad som utförts inom branscher med fast avgift. Dvs. här finns en skuld till kommande år. Branscher med större timantal är Energianläggningar (ca 400 timmar), Oljehamnen (90 timmar) och Verkstad, elektronik och mönsterkorttillverkning (90 timmar).

Värmepumparna har fast avgift för behandling av ansökan och visar ca. 550 färre timmar utförda än vad som motsvaras av avgiften. Handläggningen av värmepumpansökningarna sker effektivare än beräknat till stor del beroende på digitaliseringen av borrhållstillstånd. Verksamhetens stordriftfördelar har förstärkts genom årets ökning av ansökningar. Uppskattningsvis ligger avgiften på en rimlig nivå.

Kapitel 9 miljöbalken, hälsoskyddstillsyn

Total tillsynstid VP 29 802 timmar, utfall 27 370 timmar, dvs. ca. 2 400 timmar färre timmar har utförts på totalnivå än vad som planerats. Dessa timmar finns framför allt inom branscherna nedan:

- Skolor och förskolor; ca 500 färre timmar än planerat. Området har pga. personalomsättning inom arbetsgruppen inte nått upp till den planerade tiden.
- Callcenter och direktservice: ca 450 timmar färre än planerat. I och med övergången till Kontaktcenter 1 november minskade antalet vidarekopplade samtal kraftigt, vilket är positivt. Om trenden fortsätter finns skäl att se över bemanningen i Direktservice.
- Restaurang och evenemang: ca 2 400 timmar färre än planerat. Stor del av tiden för olägenhetsärenden har förts under bostäder, därav en stor differens i planerad och utfall.
- Radon: ca 360 timmar färre än planerat. Arbetsområdet har uppnått målen med mindre resurser än budgeterat.

Ca. 5 700 fler timmar har utförts än vad som tagits betalt för. Största delen av dessa timmar finns inom områden med timdebitering är därför inte att betrakta som en "fordran" på kommande år. Största antalet timmar finns inom Bostäder (4 470 timmar) Restaurang och evenemang (ca 580 timmar) och Radon (ca 400 timmar). Av de 5 700 timmarna kan ca 250 timmar betraktas som en fordran på kommande år, framför allt då tillsynsområdet Strandbad där ca 200 fler timmar lagts ner än vad som tagits betalt.

Det finns en skuld till kommande år inom området Skolor och förskolor, ca.1120 färre timmar lagts ner än vad som motsvaras av avgiften.

Drygt 300 timmar för Callcenter och Direktservice borde ha redovisats som debiteringsbar tillsyn.

Kapitel 10 miljöbalken, Föreade områden

Total tillsynstid VP 4 981 timmar, utfall 5 267 timmar, dvs. ca. 290 fler timmar än vad som planerats för i total tillsynstid. Orsaken är att betydligt fler timmar utförts inom Föreade mark än vad som planerades för (800 timmar). Delvis

beror dessa timmar på arbete med avslut av gamla ärenden. Inom områdets andra branscher har färre timmar utförts. För PCB området har drygt 400 färre timmar utförts beroende på att arbetet har kunnat effektiviseras genom förbättrade interna rutiner. För branschen Tandvård etc. har ca. 100 färre timmar utförts.

Närmare 500 fler debiteringsbara timmar har utförts än vad som tagits betalt för. Dessa timmar finns inom branscherna:

- Tandvård, krematorier, sjukhus och neonrörstillverkare (ca. 141 timmar). Dessa timmar kan ses som en fordran på kommande år då avgift utgår som årsavgift.
- Förorenad mark (ca. 330 timmar). Här kan timmarna inte ses som fordran på kommande år eftersom timdebitering gäller för området.

Inom området PCB i fogmassor finns en enhetstaxa och här har ca 500 färre debiteringsbara timmar utförts än vad som intäkterna indikerar. Orsaken är ett tillskott av 220 nya objekt som identifierats under året som bidragit med ökade intäkter och förbättrade interna rutiner som givit ett effektivare arbete.

Kapitel 14 miljöbalken, kemiska produkter

Total tillsynstid VP 6 126 timmar, utfall 5 420 timmar, dvs ca. 700 färre timmar total tillsynstid än vad som planerades för. Det lägre antalet timmar är till största delen hänförligt till:

- Köldmedier, där totalt drygt 600 färre timmar utfördes än vad som planerades för.
- Kosmetiska och hygieniska produkter där ca. 100 färre timmar utfördes totalt sett.

Nämnden har inom branschen Kosmetiska och hygieniska produkter lagt ner 45 fler timmar debiteringsbar tillsyn än vad som tagits betalt för. Då detta är ett område med timdebitering kan dessa timmar inte ses som en fordran på kommande år. Inom området Köldmedier har drygt 900 färre timmar utförts än vad som debiterats för (handläggning av kontrollrapporter). Handläggningstiden tar i allmänhet kortare tid än de 2 timmar som avgiften är grundad på men längre tid än 1 timme. På sikt när e-tjänsten medfört att hanteringen kan effektiviseras, är strävan att låta enhetstaxan motsvara endast 1 timmas arbete. De 900 timmarna är till största delen en avrundningseffekt hänförlig till taxan.

Kapitel 15 miljöbalken, farligt avfall och övrigt avfall

Total tillsynstid VP 2 876 timmar, utfall 2 637 timmar, dvs ca. 240 färre timmar än vad som planerades för. Härav har färre tillsynstimmar än planerat lagts ner inom branscherna:

- Kampanj bygg och rivningsverksamhet, där ca 300 färre timmar lades ner till följd av vakanser.
- Övrigt arbete med avfall, där ca 100 färre timmar lades ner. Avvikelsen beror på vakanser, omfattningen på administrativt arbete inom området och på att tid sannolikt har konterats på Avfall inom kapitel 9.

Fler tillsynstimmar än planerat (ca. 200) har lagts ner inom branschen Avfall - Hälsoskydd som bland annat hanterar återvinningscentraler.

Nämnden har inom branschen Avfall lagt ner ca. 30 timmar fler timmar debiteringsbar tillsyn än vad som tagits betalt för. Här finns en blandning av fast årlig avgift, timavgifter och ansöknings/anmälningavgifter.

Livsmedelslagen

Total tillsynstid VP 31 261 timmar, utfall 33 540 timmar, dvs. ca. 2 300 fler timmar än vad som planerades för. Det finns också en balans mellan utförda timmar i förhållande till timmar som motsvarar inbetalda avgifter.

Livsmedelskontrollen har därför en god måluppfyllelse vad gäller utförande av timmar.

Differensen för totala timmar tillsyn enligt VP och utförda, dvs 2 300 timmar, förklaras nedan:

- Planerad årlig kontroll, där 22 558 timmar planerades men 23 935 timmar utfördes, dvs. en ökning på ca. 1 380 timmar. Ökningen i timmar får inte genomslag i ekonomin eftersom huvuddelen av kontrollintäkterna består av fasta avgifter. En del av den ökade kontrolltiden har använts för kontroll av objekt med få timmar och som inte besökts föregående år eftersom sådana objekt inte får årliga kontroller.
- Extraordinär kontroll vid behov, där 1 000 timmar budgeterades men 1 285 timmar utfördes. Överskridandet berodde på att extra kontroller behövt göras då företagen brustit i att uppfylla lagstiftningens krav.
- Godkännandeprövning och kontroll efter registrering enligt livsmedelslagen, där 2 000 timmar budgeterades men 2 324 timmar utfördes. Överskridandet förklaras av att budget lades med förutsättning av en regeländring till att majoriteten av verksamheterna inom

detaljhandelsledet ska registreras i stället för att godkännas. Denna regeländring blev fördröjd till slutet av 2009. En följd av nya regler är att företagen ska betala för både registrering och kontrollbesök under samma år som registrering sker, varför fler timmar kommer att läggas på det enskilda objektet första året. Budgeten lades med förutsättningen att 1 500 verksamheter skulle registreras och att ca. 1 000 av dessa skulle kontrolleras motsvarande 2 timmars genomsnittligt. I realiteten behandlades 500 ”vanliga” godkännandeprövningar med genomsnittlig tidsåtgång på 4,6 timmar pers styck.

- Registrering enligt livsmedelslagen, där 3 000 timmar budgeterades men 2 000 utfördes. Den budgeterade tiden för registreringar uppnås inte vilket förklaras av att budget lades med förutsättning av en regeländring till att majoriteten av verksamheterna inom detaljhandelsledet ska registreras i stället för att godkännas, vilket budgeterades till 1 500 registreringar. Denna regeländring blev fördröjd till slutet av 2009 och utfallet blev 1 300 registreringar pga. att godkännandeprövning fortsatte. Ej använd tid har omfördelats huvudsakligen till besvarande av e-post. Utfallet påverkar budgeterad intäkt för registrering som inte kommer att uppnås. Utfallet påverkar budgeterad intäkt för registrering som inte kommer att uppnås. Bortfallet kompenseras av intäkt för godkännandeprövning som överskrider budget. Totalt för godkännande, registrering, och förstaårskontroll budgeterades 5 000 timmar. Genom utebliven regeländring genomfördes knappt några förstaårskontroller vilket förklarar differensen mellan tidsbudget och utfall motsvarande 676 timmar mindre utförd tid jämfört med budget.
- Behandling och utredning av klagomål, där antalet timmar överskridet plan med ca 190 timmar, nästan 100 %. Klagomålen visar en kraftig ökning.
- Telefonsamtal och e-post från allmänhet och företag, där antalet ökat med 1 140 timmar eller 57 %. Orsaken är en ökning av inkomna e-post.

Vad gäller utförande av tid för att motsvara intäkterna så kan konstateras livsmedelskontrollen har balans i utförda timmar i förhållande till timmar som motsvarar inbetalda avgifter. Se redogörelse nedan:

- Planerad årlig kontroll: de debiterade timmarna har en 100 procentig motsvarighet till de utförda med en närmast försumbar differens.
- Extraordinär kontroll vid behov: färre utförda timmar än intäkten (175 timmar) pga tiden har utförts tidigare men debiteringen har skett 2009.
- Godkännandeprövning och kontroll efter registrering; ca 550 timmar utfördes där betalning har inkommit under tidigare år.

- Registrering enligt livsmedelslagen: Ca 260 färre utförda timmar pga. att taxan medför att betalning motsvarande 2 timmar kan tas ut enligt schablon för registrering. Faktiska tidsåtgången kan vara mindre. Viss låg rapportering av tid kan förekomma.

Strålskyddslagen

Solarier

Total tillsynstid VP 285 timmar, utförda timmar var 485 timmar, dvs. en differens på 200 timmar. Den större tidsåtgången förklaras av att området har bytt ansvarig under året, många ärenden från föregående år har krävt uppföljning under 2009. Detta har sammantaget inneburit att området tagit mer tid i anspråk än planerat. Vad gäller tid utförd i förhållande till betalade avgifter så finns balans mellan avgifter och utförda timmar.

Lag om skydd mot internationella hot mot människors hälsa.

Karantäns och saneringsbevis

Total tillsynstid VP 56 timmar, 69 timmar utfördes. Dvs 6 fler timmar utfördes än vad som motsvarades av avgiften vilket får betraktas som försumbart.

Smittskyddslagen

Legionella

Total tillsynstid VP 40 timmar, 22 timmar utfördes för ett ärende som inte var debiterbart. Ingen tidsfordran på kommande år.

NÄMNDMÅL:

Via Miljöbarometern och annan miljökommunikation informera om stadens miljöarbete och miljöstillstånd.

● Uppfylls helt

Flertalet aktiviteter som hör till målet har utförts under året. Avvikelse finns för aktiviteterna:

"En interaktiv presentation om var farliga ämnen finns och hur vi som individer kan hjälpa till att minska deras miljöpåverkan" där en första struktur och upplägg har tagits fram under 2009 medan den mer detaljerade utformningen sannolikt dröjer till 2010.

"Databasen för Miljö- och hälsoutredningen publiceras" där beslut ännu inte har tagits om publicering. Ett webbgränssnitt finns dock färdigt och all data är inlagd.

"Ge ut nyhetsbrev för Vattenprogrammet". Nyhetsbrev har inte givits ut utan istället görs särskilda e-postutskick med aktuell information kopplat till nyheter i Miljöbarometern och stockholm.se.

Övriga ingående aktiviteter är:

- Nyckeltalen från genomförda Medborgarenkäter läggs i så att webbplatsbesökare kan följa utvecklingen i Stockholm som helhet eller i sin stadsdel.
- Mål och nyckeltal för att följa upp Stockholms miljöprogram.
- Ett nytt användaranpassat gränssnitt indelat i temaområden som utgår från stockholmarnas behov.
- Informationen om stadens sjöar och vattendrag kommer att utvecklas.
- Extern marknadsföring av Stockholms vatteninformation via stadens annonsplaceringar, med syfte att lansera Vattenprogrammet och Miljöbarometern.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.4 Bostadsbyggnadstakten ska vara hög

◆ Uppfylls delvis

I den mån nämnden har haft rådighet och möjlighet att agera har KF:målet uppfyllts. Nämnden är delaktig i den fysiska planeringen inkl. bostadsbyggandet alltifrån tidiga skeden i planeringen till handläggning av detaljplaner och remisser ang. bygglov. Nämnden har också deltagit vid utvecklingen av de nya miljöprofilområdena.

NÄMNDMÅL:

Mhn ska stödja SBN, Expl.N. och RHN med kompetens inom området hälsa, miljö och naturvård för att möjliggöra en attraktiv, trygg och växande stad

● Uppfylls helt

Samtliga aktiviteter som ingår i målet har utförts. De ingående aktiviteterna är:

- Uppströms arbete (plan- och exploateringsarbetets tidiga skede).
- Bidra till Järvalyftet.
- Information om planrelaterade miljöfrågor i webbaserade Hjälpredan hålls uppdaterad.
- Bereda planremisser enligt fastställd rutin.
- Besvara bygglovsremisser.
- Ha särskilt beaktat stockholmmodellen i remisserna till SBK.

NÄMNDMÅL:
Miljö- och hälsoskyddsnämnden skall medverka i arbetet att utveckla två nya miljöprofilområden i enlighet med vad kommunfullmäktige fastställer.

◆ Uppfylls delvis

Nämnden har deltagit i arbetet med Norra Djurgårdsstaden som miljöprofilområde. Arbetet pågår för fullt och bl.a. håller ett särskilt miljöprogram på att tas fram. I övrigt har arbetet bl.a. bestått i att i deltagande i workshops med kretsloppsbolag och byggbolag, deltagande i grupper om klimatanpassning, ansvarat för ett tjänsteutlåtande gemensamt med andra engagerade förvaltningar ang. miljöanpassat byggande.

Målet kan inte sägas ha uppfyllts då det andra av de två miljöprofilerade områdena, dvs. Västra Liljeholmen inte har startat eftersom det inte är möjligt att bygga bostäder innan Cementas fabrik har flyttats.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
■ 2.3 Bostadsprojekt som miljöprofilerats.	0 st	2 st	2009

Kommentar: Arbetet med Västra Liljeholmen har stoppats upp pga. flytt av Cementas fabrik.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad

● Uppfylls helt

Miljöförvaltningen har på flera sätt bidragit till uppfyllelsen av detta mål. Nämnden har haft beredskap att bistå med expertkompetens vid olyckor med miljö- eller hälsoanknytning. Hittills har de avsatta resurserna för kemikalieolyckor behövts i mycket begränsad omfattning. Beredskap finns att delta i vid riskfyllda händelser som har miljöanknytning, t.ex. olyckor med kemikalier. Inom hälsoskyddstillsynen finns resurser som bidrar till minskad nedskräpning bl.a. genom tillsynen av återvinningsstationer och annat arbete med avfall. Det finns flera områden inom tillsynen som har en direkt anknytning till trygghet och hälsa för invånarna, t.ex. tillsyn över solarier och kemikalier i varor, kosmetika mm. Livsmedelskontrollen har en omfattande kontroll av livsmedelsområdet vilket i hög grad bidrar till trygghet. Vattenprogrammets arbete syftar till en god vattenstatus vilket i sin tur ger attraktiva strandnära miljöer. Stadsdelarna har bl.a. fått hjälp med

badvattenprofiler. Nämnden bidrar till att värna stadens naturmiljöer vilka bidrar till Stockholms delvis unika karaktär. Miljöförvaltningen har också en kontinuerlig övervakning av luftkvaliteten och driver på utvecklingen mot en renare luft.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Planera för hur Stockholm ska utvecklas som stad på vattnet med bad, kajliv, boende, transporter etc.	2008-01-01	2030-12-31	

NÄMNDMÅL:**Bistå stadens ledning och övriga förvaltningar med expertkunskap om hot mot miljö och hälsa**

● Uppfylls helt

Miljöförvaltningen deltar i stadens risk- och sårbarhetsarbete. Förvaltningen kan vid miljörelaterade olyckor mm. få en särskild roll som expertorgan och har en viktig informativ roll. I samband med den nu aktuella svininfluensan har Miljöförvaltningen däremot inte haft någon särskild expertroll.

Internkontrollarbetet har i olika avseenden stärkts under året och kommer att ytterligare fokuseras. Detta aktualiseras bl.a. genom att Serviceförvaltningen har övertagit viss ekonomiadministration.

KF:s INRIKTNINGSMÅL 2:
2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Nämnden ger bl.a. via stadens webb-plats en mycket bra information vilket underlättar stockholmarnas val ang. miljö och hälsa. Servicen till allmänhet och företagare utvecklas allt mer, inte minst genom införandet av nya e-tjänster. Nämnden lever upp till målsättningen att vara en attraktiv arbetsgivare vilket bl.a. tar sig uttryck i ett högre Nöjd-Medarbetar-Index, låg sjukfrånvaro, en bra friskvård som är mycket uppskattad och bra möjligheter till internutbildning.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald

● Uppfylls helt

Nämnden har en mycket hög ambitionsnivå att ge kvalificerade information via olika webb-platser Därigenom underlättas kontakterna i myndighetsärenden och ökar den personliga valfriheten och möjligheten att göra insiktsfulla val utifrån kunskap om miljö och hälsa. Nämnden är en viktig resurs för värnandet av en kvalitativ livsmiljö. Här kan t.ex. nämnas:

- Miljöbarometern som ger en mycket kvalificerad och bred information i miljö- och hälsofrågor. Bl.a. kan man få hjälp att välja en klimatvänlig livsstil.
- Livsmedelskontrollens information som t.ex. gör det möjligt att välja restauranger som godkänts vid inspektioner.
- Artarken som syftar till att registrera utrotningshotade djur och växter i den tätortsnära miljön och där allmänheten kan rapportera iakttagelser.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal genomförda personalövertaganden (alla nämnder)	0 st	0 st	20 st	Årsredovisning 2009

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

● Uppfylls helt

Förvaltningen bedömer att målet uppfylls. Nöjd-Medarbetar-Index (NMI) har ökat från 58 till 64. Framförallt har området som rör organisation och tydliga mål förbättrats. Personalomsättningen har minskat vilket var ett av åtagandena för året. Det hälsofrämjande arbetet bidrar till en fortsatt låg sjukfrånvaro.

Ledarskapet har utvecklats ytterligare, bl.a. har flera chefer deltagit i stadens utvecklingsgrupper. Flertalet åtgärder i jämställdhets- och mångfaldsplanen har genomförts.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
■ Frisknärvaro (alla nämnder)	30 %	38 %	39%	2009
Kommentar: Indikatorn mäter andel månadsavlönade medarbetare med 0 dagars sjukfrånvaro under kalenderåret. Målet nås inte. En analys visar att det är många medarbetare som är sjuka någon gång under året snarare än att flera medarbetare har upprepad korttidsfrånvaro. Förvaltningen har många småbarnsföräldrar och ett förhållandevis högt uttag av ledighet för vård av sjuka barn. Där kan finnas en koppling till hög korttidsfrånvaro för olika infektionssjukdomar. Förvaltningen har vid analysen inte kunnat se något mönster i sjukfrånvaron, vare sig organisatoriskt eller när det gäller orsaker. Indikatorn frisknärvaro ger ingen bra bild av hälsoläget på förvaltningen. Indikatorn finns inte kvar för 2010.				
● Medarbetarindex (alla nämnder)	64	60	60	2009
● Sjukfrånvaro (alla nämnder)	3,7 %	3,9 %	6,5 %	Årsredovisning 2009

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Samtliga nämnder ska utarbeta rutiner så ☒ att ansvarig chef säkerställer att kontakt alltid tas på första sjukskrivningsdagen.	2009-03-20	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Miljöförvaltningen ska erbjuda meningsfulla arbetsuppgifter, en hälsosam arbetsmiljö, ett tydligt och inspirerande ledarskap och möjlighet till delaktighet och utveckling

● Uppfylls helt

Förvaltningen bedömer att målet uppfylls. Personalomsättningen har minskat och sjukfrånvaron ligger på en fortsatt låg nivå. Medarbetarenkät och avgångsenkäter ligger till grund för åtgärder för att vara en attraktiv arbetsplats. Medarbetarenkäten visar på att arbetsförhållandena har ytterligare förbättrats, framförallt inom området organisation. Ledarskapet har utvecklats ytterligare, flera chefer har deltagit i stadens utvecklingsgrupper och det gemensamma ledarskapet på förvaltningen har utvecklats med en ökad samsyn. Ett aktivt

hälsoarbete bedrivs och medarbetarna är mycket nöjda med de möjligheter till friskvård som erbjuds. Utvecklingsområden är medarbetarnas möjligheter till kompetensutveckling och utveckling inom yrkesområdet. I samband med att den nya överenskommelsen om samverkan blev klar har diskussioner förts om hur delaktigheten kan öka. Ytterligare redovisning av arbetet inom medarbetarområdet finns i personalberättelsen, bilaga 1:5.

KF:s INRIKTNINGSMÅL 3:

3. Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Nämnden har sedan 2006 genomgått en kraftig effektivisering till följd av en kraftig neddragningen av nettobudgeten. Effektiviseringen har främst bestått av kostnader men också ökning av intäkter. Genom den kraftiga neddragningen av kostnaderna och att nämnden på ett bra sätt fullgjort sitt uppdrag, visar på en ökning av kostnadseffektiviteten. Sett under en lite längre period framgår tydligt att nämnden i allt högre grad övergått till en intäktsfinansiering av sin verksamhet och därigenom förverkligat tillsynslagstiftningens intentioner om självkostnadsfinansiering. Av redogörelsen beträffande ekonomin nedan, framgår t.ex. att skattemedlens andel av finansieringen minskat från 70 % år 2003 till 39 procent (exklusive miljömiljard) 2009 och att det funnits en kraftig ökning av intäkterna för tillsynen (133 %).

Nämnden har arbetat med sina processer och kan se resultat i form av ökad effektivitet. Kärnverksamheten tillsyn har prioriterats genom många utvecklingsinsatser på olika områden såsom service, produktivitet, uppföljning/analys genom bl.a. tidredovisning, taxeöversyn samt frågor om inriktning och effekter mm. Inte minst kontrollen inom livsmedelsområdet kan uppvisa en påfallande ökning av produktivitet och effektivitet. Utöver tillsynen har också övrig verksamhet som projekt- och programverksamheten och miljöövervakning bedrivits framgångsrikt med en god måluppfyllelse.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.1 Budgeten ska vara i balans

● Uppfylls helt

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar ett positivt nettoutfall jämfört med budget om 2,9 mnkr. Nettoavvikelsen förklaras främst av högre intäkter och lägre kostnader för livsmedelskontrollen samt högre intäkter för miljöbalkstillsynen. Kostnaderna var 1,7 mnkr lägre än budget och intäkterna 1,2 mnkr högre (inkl. projektmedel för miljömiljard och miljöbilar). Resultatet speglar en medveten återhållsamhet vad gäller kostnaderna kombinerat med högre intäkter än vad som förväntats på grund av konjunkturavmattningen.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Nämndens budgetföljsamhet efter □ tekniska justeringar (alla nämnder)		100 %	100 %	Årsredovisning 2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	95,2 %	100 %	100 %	Årsredovisning 2009

NÄMNDMÅL:

Fortsätta övergången till en ökad intäktsfinansieringsgrad.

- Uppfylls helt

Aktiviteter som ingår i målet har utförts med undantag för "Översyn av taxan för tillsyn enligt miljöbalken" då en översyn av taxan inte har varit aktuell. Övriga ingående aktiviteter är:

- Medverka till att tiden mellan ärendeavslut och timdebitering minskar.
- Följa upp att anteckningar och tid läggs in i Ecos direkt efter tillsynsinsats inkl. tillsyn som utförs inom fasta avgifter.
- Medverka i effektivisering av åläggandeprocessen.

Analys av resultaträkning – Uppföljning av driftbudget

Intäkterna för tillsyn enligt miljöbalken var 1,5 mnkr högre än budget och för livsmedelskontrollen var intäkterna 1,0 mnkr högre. Den positiva budgetavvikelsen berodde på intäkter från värmepumpsansökningar inom avdelningen för hälsoskydd samt fler godkännanden och registreringar av livsmedelsverksamheter än estimerat. Konjunkturavmattningen avspeglades inte i ett lägre antal godkännanden och nyregistreringar av livsmedelsverksamheter. Antal konkurser blev färre än befarat. De högre tillsynsintäkterna uppvägdes till liten del av högre kostnader för miljöbalkstillsynen, främst kostnader för personal för att hantera tillströmningen av värmepumpsansökningar och köpta tjänster avseende byte till stadens eget callcenter, det så kallade kontaktcenter.

Nettokostnaden för miljöanalys var i nivå med budget medan SLB-analys nettobudget visade en negativ avvikelse om ca 0,4 mnkr. Avvikelsen förklarades av inköp för att ersätta trasig mätutrustning.

Kostnaderna för den gemensamma verksamheten, det vill säga förvaltningsledning och verksamhetsstöd var helt i nivå med budget.

Intäkterna för miljöbilsprojekten var 0,8 mnkr lägre än budgeterat och kostnaderna 0,5 mnkr lägre. Nettobudgetavvikelsen om 0,3 mnkr berodde på lägre intäkter än förväntat från EU avseende det så kallade BEST-projektet. Pga. ändrad beräkningsgrund för EU-bidrag, befaras att återkrav kan uppstå om ca. 1,0 mnkr. Om återkrav konstateras så kommer detta att avse tidigare års

kostnader och nämnden föreslår därför att kommunstyrelsen i så fall avsätter medel från nämndens överskott.

Kostnaderna för miljömiljards- och klimpprojekten har år 2009 uppgått till 19,4 mnkr samtidigt som intäkterna var 19,8 mnkr.

Nedanstående tabell beskriver förvaltningens intäkts- och kostnadsutveckling åren 2006-2009.

(mnkr)

Intäkter	2009	2008	2007	2006
Miljöbalkstillsyn	35,6	32,0	20,9	20,2
Livsmedelskontroll	31,0	26,3	21,7	19,3
<i>Summa tillsyn</i>	<i>66,5</i>	<i>58,3</i>	<i>42,6</i>	<i>39,5</i>
Uppdragsverksamhet (SLB)	7,2	6,2	6,0	5,8
Bygglövsgranskning	0,1	0,4	0,2	0,3
Miljöbilsprojekten	6,9	7,2	6,0	14,2
Kompetensfonden	-	-	-	10,9
Miljömiljarden	19,8	17,4	20,2	22,9
Övriga intäkter	7,6	5,3	3,1	2,8
Summa intäkter	108,1	94,8	78,1	96,4
Kostnader				
Personalkostnader	100,7	98,8	105,3	112,6
Konsult/köpta tjänster	32,4	26,8	26,8	39,5
Lokalkostnader	11,8	11,7	13,2	13,1
Övrigt	20,8	19,7	21,9	39,9
Kostnader	165,6	157,0	167,2	205,1
Netto	57,5	62,1	89,1	108,7

Kostnads- och intäktsutvecklingen

Jämfört med prognos

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beräknade kostnaderna i första tertialrapporten till 164,6 mnkr, i andra till 167,3 mnkr. Resultatet i bokslutet blev 165,6 mnkr vilket endast var 1 procent avvikelser från prognosen i andra tertialrapporten. Avvikelsen på 1,6 mnkr mellan andra tertialrapporten och bokslutet berodde främst på lägre kostnader för livsmedelskontrollen, verksamhetsstödet med de så kallade e-tjänstprojekten samt miljöbilsprojekten.

Intäkterna beräknades i första tertialrapporten till 104,2 mnkr, i andra till 106,9 mnkr. Resultatet i bokslutet blev 108,1 mnkr. Även det endast 1 procent skillnad från prognosen i andra tertialrapporten. Avvikelsen på 1,3 mnkr mellan andra tertialrapporten och bokslutet beror i sin helhet på högre intäkter för livsmedelskontrollen och inom miljöbalkstillsynen (se ovan kommentar

angående värmepumpsansökningar och godkännanden/registreringar av livsmedelsverksamheter).

Jämfört med utfall 2008

Miljö- och hälsoskydds nämndens kostnader år 2009 var 8,6 mnkr högre än år 2008. Exklusive miljömiljardsprojekten var kostnaderna 6,2 mnkr högre än år 2008. Intäkterna var år 2009 13,2 mnkr högre än år 2008. Exklusive miljömiljardsprojekten var intäkterna 10,8 mnkr högre vilket till större delen berodde på högre tillsynsintäkter. Miljö- och hälsoskydds nämndens netto minskade år 2009 med 4,5 mnkr jämfört med föregående år.

Kostnaderna för tillsynen uppgick år 2009 till 80,1 mnkr vilket var 2,8 mnkr högre än år 2008 samtidigt som tillsynsintäkterna ökade med 8,1 mnkr. Av intäktsökningen fördelade sig 4,6 mnkr på livsmedelstillsynen och 3,6 mnkr på miljöbalkstillsynen. Nettot för tillsynen förbättrades med hela 5,3 mnkr.

Kostnaderna för miljöanalys minskade år 2009 med 2,6 mnkr jämfört med föregående period vilket främst förklaras av minskade personalkostnader samt att en kostnad om 1,6 mnkr för Luftvårdsförbundet flyttats till förvaltningsledningen. Personal har i större utsträckning finansierats av externa projektmedel år 2009.

Kostnaderna för SLB-analys ökade år 2009 jämfört med föregående år med drygt 1 mnkr på grund av inköp av mätstation samt kringutrustning samt personalkostnader.

Den gemensamma verksamhetens nettokostnader, exklusive e-tjänster som inte ger någon nettoeffekt eftersom intäkterna är lika med kostnaderna, ökade med 1,6 mnkr. Detta berodde i sin helhet på från miljöanalys övertagna kostnader jämfört med jämförelseperioden.

Miljöbilsprojekten ökade kostnaderna år 2009 med 1,6 mnkr beroende på mer utbetalda bidrag till miljöbilar än år 2008. Intäkterna minskade med 0,3 mnkr.

Kostnaderna och intäkterna för miljömiljardsprojekten ökade med 2,4 mnkr år 2009 jämfört med föregående år.

Analys av intäktsutvecklingen

Tabellen nedan visar utvecklingen av Miljöförvaltningens finansiering under de senaste sju åren. Under perioden 2003 till 2009 har skattemedlens andel av finansieringen minskat från 70 procent till 39 procent (exklusive miljömiljard). Intäktsökningen för tillsynen har varit kraftig, 133 procent. Jämfört med föregående år är ökningen 14 procent.

	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Miljöbalkstillsyn	35,6	32,0	20,9	20,2	18,5	15,6	12,1
Livsmedelskontroll	31,0	26,3	21,7	19,3	18,9	16,6	16,5
Summa tillsyn	66,5	58,3	42,6	39,5	37,4	32,2	28,6
Uppdragsverksamhet	7,2	6,2	6,0	5,8	6,1	6,7	5,2
Bygglovsgranskning	0,1	0,4	0,2	0,3	0,3	0,3	0,5
Miljöbilsprojekten	6,9	7,2	6,0	14,2	9,1	8,9	5,4
Kompetensfonden	-	-	-	10,9	7,1	3,4	-
Miljömiljarden	19,8	17,4	20,2	22,9	9,3	0,4	-
Övriga intäkter	7,6	5,3	3,1	2,8	2,9	1,8	2
Budgettilldelning	57,5	62,1	89,1	108,7	100,4	93,7	96,9
Summa	165,6	157,0	167,3	205,1	172,6	147,4	138,6

Samtidigt som intäkterna ökat för tillsynen har också resurserna ökat, fram till och med år 2006. År 2007 minskade antalet årsarbetare för första gången sedan år 2004 samtidigt som intäkterna ökade.

Årsarbetare inom miljöbalks- och livsmedelstillsynen

	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Miljöbalkstillsyn	52,0	55,0	53,6	53,9	47,1	44,2	50,0
Livsmedelskontrollen	39,0	38,5	38,4	42	42,5	33,3	36,0

Summa	91,0	93,5	92,0	95,9	89,6	77,5	86,0
--------------	------	------	------	------	------	------	------

Under perioden har intäkterna per årsarbetare inom miljöbalken ökat med 0,44 mnkr (183 procent) och inom livsmedelstillsynen med 0,33 mnkr (72 procent).
Noteras bör att timtaxan för miljöbalkstillsynen år 2009 ökade från 875 kr till 900 kr och för livsmedelskontrollen från 900 kr till 1 050 kr.

Intäkt/årsarbetare							
	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Miljöbalkstillsyn	0,68	0,58	0,39	0,37	0,39	0,35	0,24
Livsmedelskontroll	0,79	0,68	0,57	0,46	0,44	0,50	0,46

Sammanställningarna nedan visar hur stor andel av tillsynen som har finansierats med intäkter under den senaste fyraårsperioden. Under perioden som helhet har det skett en kraftig ökning, inom miljöbalken från 40 procent till 73 procent och inom livsmedelstillsynen från 47 procent till 84 procent.

År	Självfinansieringsgrad Miljöbalkstillsynen %	Självfinansieringsgrad Livsmedelskontrollen %
2006	40	47
2007	43	63
2008	69	72
2009	73	84

Genom nedanstående tabell med nyckeltal ges en mer detaljerad bild av tillsynen. Uppgifterna kommer från ett samarbete mellan kommuner i länet där nyckeltal tas fram för beskrivning av tillsynen.

Nyckeltal från Miljösamverkan i Stockholms län år 2007-2009 - uppgifter för Stockholms stad

	2009	2008	2007
1. Timtaxa MB, kr	900	875	800
2. Timtaxa Livs, kr	1 050	875	800
3. Antal inspektörer MB	52	52	54
4. Antal inspektörer Livs	39	39	38
5. Månadslön/inspektör, kr	28 200	27 400	26 300
6. Intäkt/inspektör (åa) MB, kr	684 615	615 385	389 925
7. Intäkt/inspektör (åa) Livs, kr	794 872	683 117	565 104
8. Faktiskt debiterade timmar/inspektör (åa) MB	761	703	487
9. Faktiskt debiterade timmar/inspektör (åa) Livs	757	781	706
10. Självfinansieringsgrad MB (%)	73%	69%	43%
11. Självfinansieringsgrad Livs (%)	84%	72%	63%
12. Beslut per årsarbetare	120	69	48
13. Öppna ärenden per årsarbetare	51	41	28
14. Budgettilldelning/årsarbetare, kr	310 849	335 908	478 849
15. Inspektioner per handläggare MB per år (1)	37	33	20
16. Inspektioner per handläggare livs per år	207	197	148
17. Andel överklagade beslut där vi fått rätt och som vunnit laga kraft/år (%)	73	76	-
17. Antal åtalsanmälningar/år	25	39	-
18. Antal msa/år	190	50	-
19. Antal objekt/livsmedelsinspektör och år	173	175	178

Not 1. Nyckeltalet är beräknat på totalt antal handläggare med titel inspektör vilket inkluderar handläggare av t.ex. värmepumpansökningar där inga inspektioner görs.

Nedan presenteras slutligen budgetutfallet per avdelning och totalt för nämnden. Trots vakanser har Hälsoskyddsavdelningen gjort ett bättre nettoresultat än budgeterat. Förvaltningen anser inte att den uteblivna tillsynen när det gäller förskola/skola, på grund av vakanserna menligt påverkat hälsoläget i dessa verksamheter.

	Budget 2009			Bokslut 200			Avvikelse mot budget		
	Kostn	Intäkt	Netto	Kostn	Intäkt	Netto	Kostn	Intäkt	Netto
Nämnden	1,5	0,0	1,5	1,7	-	1,7	-0,2	-	-0,2
Förvaltningschef	5,6	1,1	4,5	5,3	0,6	4,6	0,3	-0,4	-0,1
Plan och Miljö	41,8	23,2	18,6	40,7	21,9	18,8	1,1	-1,3	-0,2
<i>Varav Miljöbilsprojekten</i>	14,5	7,7	6,8	14,0	6,9	7,1	0,5	-0,8	-0,3
Hälsoskydd	23,0	20,0	3,1	23,3	21,6	1,7	-0,3	1,6	1,4
Livsmedelskontrollen	30,6	30,0	0,6	30,1	31,0	-0,9	0,5	1,0	1,5
Miljöanalys	8,8	0,7	8,1	9,1	1,0	8,0	-0,3	0,3	0,1
SLB-analys	9,6	6,8	2,8	11,4	7,2	4,3	-1,8	0,4	-1,5
Verksamhetsstöd	21,5	0,2	21,3	21,3	0,2	21,1	0,2	0,0	0,2
Summa kärnverksamhet	142,4	81,9	60,4	142,8	83,5	59,2	-0,4	1,6	1,2
<i>E-tjänster</i>	5,2	5,2	0,0	4,7	4,7	0,0	0,5	-0,5	0,0
<i>Miljömiljarden</i>	19,8	19,8	0,0	19,4	19,8	-0,4	0,4	0,0	0,4
Finansiella kostnader	0,0	0,0	0,0	-1,1	0,0	-1,1	1,1	0,0	1,1
Summa nämnden	167,3	106,9	60,4	165,6	108,1	57,5	1,6	1,1	2,9

Analys av balansräkning

Kommentarer till balansräkningen

Enligt stadens anvisningar ska balansräkningen (se bilaga 1:2) för år 2009 kommenteras i jämförelse med balansräkningen år 2008:

- Kundfordringarna är 1,3 mnkr högre år 2009 jämfört med år 2008 vilket förklaras av högre och jämnare faktureringsflöde avseende tillsynsverksamheten.
- Fordringar mot staten och EU är 0,3 mnkr högre år 2009 jämfört med år 2008 beroende på av EU under år 2009 ej ännu utbetalda projektmedel.
- Övriga kortsiktiga fordringar ökar med 1,4 mnkr vilket förklaras av IT-projekt avseende e-tjänster.
- Förutbetalda kostnader, vilket i stort sett består av hyra för första kvartalet år 2010 är år 2009 i nivå med år 2008.
- Upplupna intäkter år 2009 är 1,7 mnkr lägre än år 2008 beroende på då högre andel reserverade tillsynsintäkter.
- Leverantörsskulderna är 3,6 mnkr lägre år 2009 än år 2008 vilket förklaras av att hyreskostnaderna i år är betalda före årsskiftet.
- Övriga kortfristiga skulder är 3,0 mnkr högre år 2009 än 2008 beroende på att förvaltningen i mindre utsträckning tagit i anspråk förskott från EU.
- Upplupna kostnader är 0,4 mnkr högre år 2009 jämfört med år 2008 vilket främst förklaras av upplupna lönekostnader.

Personalkostnadsutvecklingen

Personalkostnaderna (lön och personalförsäkring) uppgick år 2009 till 100,7 mnkr och utgjorde 60 procent av Miljö- och hälsoskyddsnämndens kostnader. Jämfört med år 2008 innebär det en ökad kostnad med 1,9 mnkr. Ökningen berodde i sin helhet på löneökningar enligt avtal.

Investeringar

Nämndens investeringsbudget uppgick år 2009 till 1,3 mnkr vilket också blev utfallet.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Administrationens andel ● av de totala kostnaderna (alla nämnder)	19,72 %	21 %	tas fram 2009	2009
Antal tävlande i ● kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	0 st	0 st	45 st	2009

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Fokus på att göra myndighetskontakter ● och tillsynsverksamhet gentemot företag lättillgänglig, effektiv och serviceinriktad	2008-01-01	2010-12-31	
Utveckla IT-verktyg och organisation för en ■ förbättrad servicenivå i myndighetsutövning och tillsynsverksamhet gentemot stadens medborgare	2008-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Nämnden har en omfattande utveckling av e-tjänster för en förbättrad service i myndighetsutövningen. Nämnden utvecklar också en modell för serviceundersökning att användas inom tillsynen.

NÄMNDMÅL:
Effektivisera och höja kvaliteten på förvaltningens interna processer

- Uppfylls helt

Miljöförvaltningen har bedrivit ett omfattande utvecklingsarbete för många av de interna processerna inom områdena, registratur, juridik, IT, kommunikation, ekonomi/lokal och personal. Avdelningen Verksamhetsstöd har ett särskilt ansvar på detta område och har ett flertal aktiviteter. För avdelningen är servicefrågorna av stor vikt. Resultatet av 2009 års serviceenkät visar att personalen är nöjda med servicen och Verksamhetsstöd. Många bra förslag till

förbättringar inkom som nu ligger till grund för 2010 års arbete. Avdelningens anställda har genomfört studiebesök i förvaltningen. Många aktiviteter har planerats och det stora flertalet har utförts under året. Målet har därför uppnåtts. Under respektive funktion lyfts nedan fram några aktiviteter som särskilt kan nämnas:

Ekonomi: Förberedelse och genomförande av övergången till Serviceförvaltningen. Övergången har fungerat relativt smidigt även om det finns frågor att lösa. Ekonomifunktionen har också arbetat mycket med uppföljning och analys. Bl.a. har förutsättningarna för produktion och debitering inom tillsynen undersökts. Plangranskningsarbetet har analyserats för att undersöka möjligheterna att debitera förvaltningens arbete. Ekonomifunktionen har också aktivt arbetat med att få hela förvaltningen att ta ett ansvar för budgeten.

Ekonomiflödet med leverantörsreskontra och kundreskontra är ständigt aktuella processer. Arbetet har fortsatt med att förbättra registeruppgifterna på Ecos vilket är synnerligen viktigt för en bra debitering av avgifter. Leverantörsreskontran har effektiviserats genom en övergång till att skicka fakturorna direkt till scanningcentralen.

Registratur: Bl.a. har rutinerna för utlämnandet av allmänna handlingar samt rutinerna för lån och förfrågningar rörande förvaltningens ärenden, reviderats. Samtliga inkommande handlingar som registreras i ärendehanteringssystemet Ecos och sätts upp på postlista, scannas in som ett första steg mot en elektronisk ärendehantering och kommande e-arkiv. Med hjälp av praktikanter från Jobbtorg och Arbetsförmedlingen har kvaliteten på förvaltningens arkiv höjts bland annat genom att gamla gamla ärenden gått igenom, avslutats och arkiverats.

Kommunikation: Funktionen har bl.a. erbjudit utbildning i massmediekommunikation för utvalda personalkategorier, utvecklat innehåll och struktur på förvaltningens sidor på intranätet och haft en viktig roll vid utvecklingen av e-tjänster bl.a. genom ansökan om projektmedel.

IT: Funktionen har bl.a. erbjudit utbildningar i Ecos, kvalitetssäkra data i Ecos genom att kontrollera, rensa och rätta och ta fram rutiner för detta. ett nytt avtal med Tekis har tagits fram. Möjligheterna har undersökts att lyfta in mer funktionalitet i ECOS för att få billigare och rationellare IT-stöd (t.ex. PCB-register och bullerdatabas). Förvaltningens datorutrustning har till största delen bytts ut under året.

Juridik: Funktionen har erbjudit flera former av utbildningar, bl.a. utbildning för administrativ personal i administrativa rutiner, en utbildning i hur man skriver tjänsteutlåtanden samt Erbjudit fördjupningsseminarier i juridik på enhetsnivå inom efterfrågade områden. Vidare har funktionen samordnat ett nätverk för förvaltningens sekreterare och assistenter vilket skötts av den

sekreterare som också ingår i funktionen. Juridiskt stöd på intranätet till chefer och handläggare har utvecklats.

Lokal: Har bl.a. arbetat mycket med säkerhet. Här ingår en kurs i brandsläckning, genomförandet av en brandövning med alla anställda. Dessutom har möjligheterna undersökts att förbättra den fysiska arbetsmiljön och säkerheten inom förvaltningen. Våningsplan 2 avvecklades vid årsskiftet 2008/2009 vilket innebar en betydande effektivisering av lokalytan. Arbete har också skett med att samordna förvaltningens bilanvändning och inköp av varor och tjänster inom kontorsservice.

Personal: Ett elektroniskt rekryteringsverktyg har tagits i bruk vilket innebär en övergång till elektronisk hantering av ansökningshandlingar.

Synpunkter och klagomål

Serviceanmärkingar

Nämnden har sedan flera år en utarbetad rutin för att ta emot anmärkingar och synpunkter på det egna arbetet. Under 2009 inkom fem serviceanmärkingar. Fyra av anmärkningarna avsåg administrativa rutiner, bl.a. att handlingar förkommit och att faktura av misstag gått vidare till inkasso. Händelserna har utvärderats och i den mån det varit befogat att vidta rättelser har så skett och klagoranden har skett gentemot de klagande. En av anmärkningarna gällde det personliga bemötandet i ett djurskyddsärende. Djurskyddet har övertagits av Länsstyrelsen och bedömningen är att klagomålet är en ren följd av ärendehantering i samband med en tillståndprövning.

Nämndbeslut och överklaganden

Under år 2008 har 191 av nämndens myndighetsbeslut överklagats till länsstyrelsen och kammarrätten. Av dessa har 172 överklaganden vidarebefordrats till överprövande myndighet. 11 beslut har avvisats såsom för sent inkomna och åtta beslut har omprövats.

Överklagade nämndbeslut år 2009						
	Antal in	Antal till LST	Antal till kammarrätten	Antal avvisningsbeslut	Summa till LST/avvisning	Summa omprövning
Överklagade myndighetsbeslut	191	171	1	11	136	8

Det har under året kommit in 192 beslut och domar från överinstanser i överklagade ärenden. Observera att många av dessa domar och beslut härrör från ärenden som överklagats före år 2009. Det går alltså inte att jämföra de båda tabellerna med varandra under ett och samma år.

Nämnden har fått rätt i 140 fall, vilket utgör 73 procent av besluten. Nämnden har fått helt eller delvis fel i 46 fall, vilket utgör 24 procent av besluten. Detta är också orsaken till att inte siffrorna stämmer helt inbördes. Inget av de fem fall där prövningstillstånd inte meddelats, avser ansökan av Miljöförvaltningen.

Beslut från överinstanser i överklagade ärenden år 2009				
Instans	Totalt antal	Varav MHN fått rätt	Varav MHN fått fel	Prövningstillstånd inte meddelat
Miljööverdomstolen	7	3	1	3
Miljödomstolen	30	24	5	
Länsstyrelsen	147	111	36	
Länsrätten	1	1		
Högsta domstolen	1			1
Kammarrätten	2	1		1
Nacka TR	4		4	
Totalt	192	140	46	5

Övrigt

Nämnden har sammanträtt 11 gånger under året och behandlat 192 ärenden.

Under året diariefördes 14 756 inkomna ärenden, vilket är 2 219 fler än år 2008. Ärenden som avslutades uppgick till 18 737 och det var 7 057 fler än 2008.

Antalet öppna ärenden den 31 december 2009 var 6 174 vilket var 1 351 färre än vid föregående årsskifte.

Tabellen nedan visas ärendestatistiken för de senaste 9 åren. Ärendebalansen kan utläsas genom att jämföra antalet nya och avslutade ärenden inom samma år. Lika många ärenden som inkommer måste avslutas inom samma period för att obalans inte ska uppstå. För 2009 ligger balansen på 127 %, alltså markant över idealet på 100 %. Den kraftiga ökningen av antalet ärenden år 2009 beror framför allt på att registraturen gått igenom gamla öppna ärenden från tidigare år och avslutat dem. Flertalet av ärendena var lämnade till registraturen för avslut långt tidigare men eftersom antalet inkomna ärenden ökat har registraturen inte hunnit med att avsluta. Det stora antalet avslutade ärenden under 2009 gjordes som en större insats under hösten. Ökning av antalet nya ärenden, beror delvis på den nya ärendestrukturen som togs i bruk under januari 2009. Samtliga tillsynsavdelningar har en tydlig ökning i antalet nya ärenden.

Period	Nya ärenden	Avslutade ärenden	Öppna ärenden (1)
2001	6169	4009	3987
2002	6454	3656	6489
2003	5749	7021	5219
2004	7061	5992	6290
2005	7260	7514	6039
2006	8466	8275	6393
2007	8436	8393	6127
2008	12537	11680	7525
2009	14 756	18 737	6 174

Not 1: Öppna ärenden avser läget vid årets slut.

Statusen för externt finansierade projekt

Nämnden har totalt beviljats ca. 90 mnkr från Miljömiljarden till 15 projekt. Under året har drygt 19 mnkr upparbetats. Projekten utförs delvis i samarbete med andra aktörer och har olika varaktighet under perioden 2004 – 2009. 7 miljömiljardprojekt avslutades under 2009 varav några drivs vidare med KLIMP-finansiering. Förutom miljömiljardprojekten redovisas nedan också övriga projekt varav några är nytillkommande och ibland startas upp 2010.

Miljömiljardprojekt

Klimatpakten

Antalet deltagande företag i nätverket klimatpakten är 92 stycken. Under året har Klimatpaktens årsrapport gets ut samt Klimatpaktens årliga konferens genomförts. Tre signeringstillfällen har genomförts där de nya klimatpaktensföretagen får presentera sig för Miljöborgarrådet samt signera avsiktsförklaringen. I den står det att de deltar i Stockholms Klimatpakt för att utbyta idéer och erfarenheter och för att aktivt arbeta med att tillsammans minska klimatpåverkan. Projektet fortsätter under fram till 2011 och finansieras med anslag.

Klimatakuten

Under året har 1327 gymnasieelever vid 13 skolor sett klimatpjäsen ”Uppdrag klimat – med rätt att leva”. 35 skolklasser har besökt Tekniska museets skolutställning och arbetat med uppgiften Energismart. Fyra klasser har genom projektet besökt Historiska museets klimatutställning. Projektet har också medverkat vid museets ekodagar med information.

Dess aktiviteter är ett samarbete med energirådgivningen. Projektet har under året besökt fyra förskolor och informerat personalen om energianvändning, samt haft energisamtal med de äldre eleverna. KlimatAkuten har också medverkat med klassföreläsningar på Kärrtorps gymnasiums dagar om hållbar utveckling, och vid Sättra skolas miljödag.

Eftersom projektet nu avslutas har arbetet riktats in på att sprida information om producerat material (lärarhandledning och energikollen) i olika nätverk, på lärarträffar och –utbildningar, samt vid besök ute på skolor.

Projektet har även i år bidragit till att Natur & miljöparmen för årskurs 5 – 6 kunnat ges ut samt medverkat i tidskriften natur & miljönytt samt på deras webbplats. Vad gäller materialet energikollen, ett underlag för beräkning av energianvändning i skolor, har Energimyndigheten använt detta material i sin rapport ”Energien i skolan”. I rapportens förord avslutas med *”Energimyndigheten vill rikta ett speciellt tack till Örjan Lönngren vid Energicentrum, Miljöförvaltningen, Stockholms stad, som bidragit med ovärderlig kunskap i arbetet från idé till färdigt material.”* Undertecknat Tomas Kåberger, Generaldirektör.

Miljöbilar i Stockholm

Miljöbilar i Stockholms arbete inom miljömiljarden har rört följande områden: utvärdering av etanolkonvertering, upphandling av lätt etanollastbil, demonstration av miljöanpassad diesel, uppsökande verksamhet – externt och internt, skyltning till biogastankstationer, information, elbilar och laddhybrider.

Under året har till exempel ett tungt dual-fuel-fordon demonstrerats i samarbete med SLL Transport och Sundsvalls Expressbyrå. Fordonet utvärderas avseende bränsleförbrukning och föraracceptans. Ett slutseminarium på temat ”Gröna bränslen till tunga dieselfordon” har hållits.

Hemsidan www.miljofordon.se uppdateras kontinuerligt. Sidan har försetts med individuellt anpassningsbara kalkyler som räknar ut miljönyttan av en lång rad

modeller av miljöbilar. Nu finns även information om tunga miljöfordon på sidan, vilket är en nyhet. Fyra nummer av nyhetsbrevet "Miljöbilar" har utkommit under 2009. Även hemsidan www.miljobilar.stockholm.se uppdateras kontinuerligt.

Faktablad "Frågor och svar" som tidigare tagits fram om etanol och biogas har uppdaterats. Etanolbladet har dessutom översatts till engelska. Två nya faktablad om elfordon och laddhybrider respektive biodiesel har tagits fram.

Miljöförvaltningen har tagit fram ett förslag till strategi för elbilar och laddhybrider för staden som tagits i Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Ett samarbetsavtal har tecknats med Vattenfall och arbetet med att kartlägga intresset för en nationell elbils- och laddhybridsupphandling har påbörjats. En EU-ansökan för elfordonsprojekt har tagits fram. Ansökan koordineras av Rotterdam med ca 20 deltagande städer totalt. Stockholm är en av de sex städerna med störst medverkan.

Medel ur miljömiljarden har även använts till att täcka merkostnaden för 33 miljöfordon i stadens flotta. Övervägande delen av dessa är biogasfordon. Detta tillskott har underlättat för staden att nå målet 100% miljöbilar till 2010. Av de bilar som anskaffades till staden under första halvåret 2009 var hela 97% miljöbilar.

KLIMP - Klimatneutrala stockholmare

Våren 2009 genomfördes temakampanjen bostaden. Handboken Klimatsmart i hemmet togs fram och delades ut till alla 437 000 hushåll i Stockholms stad. Annonsering gjordes i tunnelbanan och i lokaltidningen Mitt-i samt på stockholm.se. Utvärdering visar att drygt hälften av de som läst handboken anser de fått användbara råd.

Skriften "Stockholms stads klimatarbete" skrevs och trycktes på svenska och på engelska. Den beskriver stadens klimatmål och verksamheternas klimatarbete.

Hösten 2009 genomfördes temakampanjen arbetsplatsen. Ett lunchseminarium med klimatfokus arrangerades i Stockholms stadshus med 180 företagsledare från 110 stockholmsbaserade företag. Annonsering på Stockholm Business Regions webbsida samt i Dagens industri. Utvärdering visar att deltagarna därefter har infört åtgärder i företaget för att minska energianvändningen.

PDF-filen Klimatsmart på kontoret med klimattips för företag i Stockholm togs fram för webben.

I samarbete med Veckans Affärer genomfördes ett nationellt seminarium med klimatfokus och prisutdelning av Årets Gröna Kapitalist i Stockholms stadshus med 380 företagsledare i medelstora och större bolag. Annonsering i 3 nummer av Veckans Affärer i samband med eventet. Veckans affärers gröna nummer skickades ut till 2000 företag i Stockholm.

En webb-baserad klimatprofil för individer (Klimatkontot) togs fram i samarbete med IVL. En miljökalender för 2010 som distribueras till stadens samtliga hushåll togs fram i samarbete med trafikkontoret och Stockholm Vatten AB.

Projektet fortsätter under 2010 med temakampanjen om mobilitet/resande under våren och om konsumtion/shopping under hösten.

Energicentrum

En rad projekt har satts igång. De flesta hos fastighetskontoret med stöd för effektivisering av många av stadens mer kända byggnader som stadshuset, kulturhuset, stadsbiblioteket och stadens museer. Åtgärderna har dels rört styr- och regler för värme och ventilation, dels nyutvecklad lysdiodbelysning. Stora besparingspotentialer har identifierats. Bland andra förvaltningar som energicentrum samarbetat med kan nämnas SISAB och idrottsförvaltningen.

Ett samarbete med Bromma stadsdelsförvaltning har lett till en ny metod för att identifiera och åtgärda hyresgästens energianvändning. Energicentrum och Bromma har gemensamt finansierat en energijägare. Projektet har varit mycket framgångsrikt genom utbildningssatsningar, driftoptimering och eleffektiva investeringar. Projektmålen på 20 % respektive 5 % eleffektivisering på förskolor har uppnåtts.

För bolagen och de större förvaltningarna har energicentrum initierat och finansierat en person som på ort och ställe, panncentralen, eller reglercentralen, undervisar driftpersonalen i optimal styrning av en byggnad. Bland annat Hamnen, FSK, Familjebostäder och Svenska Bostäder har nyttjat denna resurs med stor framgång.

Bland tekniska lösningar som förmedlats har det på senare tid framförallt varit lysdioder. En uppföljning av solcellsprojekten och stöd till dem som velat utnyttja de statliga bidragen har även genomförts. Energicentrum har stött projekt med inriktningen att få en rationell och ekonomisk ombyggnad till stånd i miljonprogramområdena. Insatserna har fokuserats kring ett projekt med IVL, hatt och kappa, där energianvändningen för värme har beräknats till en tiondel av den nuvarande, samt till ett projekt i Järva som berör alla förvaltningar och bolag.

Energistatistiklösningen som energicentrum rekommenderar för stadens byggnader är e- nyckeln som central modell. ILS bör även kunna vara ett effektivt verktyg.

Energicentrum har även samordnat framtagande av en avtalsmodell mellan hyresgäster och bostadsbolag för individuell mätning och debitering av varmvatten. Denna åtgärd beräknas spara 15 % energi eller årliga minskade kostnader med 50 miljoner kronor.

3H

Projektet har avslutats under år 2009. Kunskapen om 3H har spridits till många olika intressenter inom byggsektorn, tillsynsmyndigheter och forskningen. Resultaten har sammanställts i olika artiklar och rapporter, presenterats på konferenser och ett slutseminarium hölls i maj 2009 med ca 230 deltagare.

Hälsoskyddsavdelningen på förvaltningen har det fortsatta uppdraget att omsätta projektets resultat enligt det beslut som fattades på miljö- och hälsoskyddsnämndens möte i maj 2009.

För närvarande pågår två uppföljande projekt som drivs av externa aktörer inom forskningen; Energi användning i relation till upplevd inomhusmiljö och hälsa kopplat till olika aspekter av 3H husen samt Hälsomässigt hållbara hus – hur ser de ut? Det är mycket möjligt att flera uppföljningsprojekt kommer att initieras eftersom det finns en mängd data från projektet som kan användas i fortsatta analyser.

www.klokainvesteringar.nu

Klokainvesteringar.nu är ett webbaserat verktyg som hjälper fastighetsägare och förvaltare att göra kloka investeringar som leder till minskade driftskostnader, energianvändning och miljöbelastning. Projektet har utvecklat avancerade beräkningsverktyg samt utbildat fastighetsförvaltare i verktyget. Under 2009 har ett examensarbete vid mastersutbildningen på Kungliga Tekniska Högskolan (KTH), Industriell ekologi genomförts med syfte att analysera webbverktyget Miljöhuset ur ett vetenskapligt- och användarmässigt perspektiv; identifiera styrkor, svagheter, möjligheter och utmaningar; föreslå förbättringar med avseende på användarvänlighet samt möjlighet att använda Miljöhuset för utbildningsändamål. 18 utvalda intressenter intervjuades. Resultatet visade att Miljöhuset hade många fördelar och att ett mindre antal åtgärder krävs för att uppdatera Miljöhuset till fullgott skick. Resultatet av undersökningen visade att inga av de intervjuade uttryckte intresse för att överta huvudmannskapet för Miljöhuset. Cirka hälften av intressenterna var uttryckte ett intresse av att samarbeta kring Miljöhuset i framtiden, varav fyra såg sig som möjliga framtida samarbetspartners. Under 2009 har diskussioner startats upp med KTH, Industriell Ekologi, som är intresserade av ett framtida partnerskap avseende Miljöhuset.

Övriga projekt

ScorePP (EU-projekt)

Miljöförvaltningen medverkar sedan oktober 2006 som partner och med Stockholm som case-city i det EU-finansierade projektet ScorePP (Source control options for reducing emissions of Priority Pollutants). Projektets mål är att ta fram kostnadseffektiva strategier för att minska utsläpp av vattendirektivets 33 prioriterade miljöfarliga ämnen. Projektet kommer att ge underlag för prioritering av insatser mot utsläpp av miljöfarliga ämnen inom förvaltningens tillsyns- och programarbete. Under 2009 har förvaltningen deltagit i arbetet med att färdigställa 5 rapporter inom projektet. Projektet avslutas under våren 2010.

COHIBA

Miljöförvaltningen medverkar sedan februari 2009 som en av 22 deltagare i projektet COHIBA (Control Of Hazardous substances In the BAItic sea region). Projektet kommer att pågå fram till februari 2012 och finansieras som ett regionalt projekt inom ”EU Baltic Sea Region Programme”. I projektet deltar nio länder med kust mot Östersjön och från Sverige deltar Miljöförvaltningen, Kemikalieinspektionen och IVL. Syftet med projektet är att stödja Östersjöländerna i att genomföra Baltic Sea Action Plan, Helsingforskonventionens aktionsplan för Östersjön när det gäller farliga ämnen, med målet att Östersjön ska ha god ekologisk status år 2021. Detta mål ska nås genom nationella åtgärdsprogram inom fyra prioriterade områden, varav farliga ämnen är ett. Förvaltningen har under året bidragit vid projektplanering och med substansflödes-analyser. Stockholm är också en s.k. case city då flödet av de kemiska ämnena modelleras.

Utveckling av E-tjänster genom finansiering från E-tjänstprogrammet

Under 2009 har ett antal e-tjänstprojekt drivits inom avdelningarna Hälsoskydd och Livsmedelskontrollen. Kostnaderna uppgick till 4,7 mnkr.

COMBAT - Covenant of Mayors in the Central Baltic Capitals (EU-projekt)

Under året har en projektansökan skrivits och projektet har beviljats medel från EU. Deltagande städer i är Riga, Tallin, Helsingfors och Stockholm. Projektet koordineras av SLK. Miljöförvaltningen deltar i egenskap av expert inom klimatarbete.

Syftet med projektet är att bygga upp kunskap och dela erfarenheter om hur man beräknar växthusgasutsläpp och utformar s.k. Sustainable Energy Action Plans (SEAP). SEAP ska tas fram och vartannat år avrapporteras till EU. Att ta fram och följa upp SEAP följer som en del av åtagandena i borgmästaruppöppet Covenant of Mayors.

Under året har ett startmöte för projektet hållits i Stockholm samt ett arbetsgruppsmöte i Tallin.

Cityhush

Akronymen står för ”Acoustically Green Road Vehicles and City Areas”. Det är ett eu-finansierat projekt inom sjunde ramprogrammet. Syftet är att ta fram fler och utvecklade metoder att hantera buller från i första hand vägtrafik. En metod är skapandet av tysta områden, där endast fordon med goda bulleregenskaper får färdas. Olika typer av vägbeläggningar och åtgärder på fordon ingår också.

Projektstarten har försenats från 1 november 2009 till 1 januari 2010.

HOSANNA

“Holistic and sustainable abatement of noise by optimized combinations of natural and artificial means”. Även detta är ett EU-finansierat projekt inom sjunde ramprogrammet.

Projektet koordineras av Chalmers och fokuserar på bulleråtgärder längs ljudets utbredningsväg i utomhusmiljön, som är svårare att bullerskydda än inomhusmiljön. De naturliga åtgärderna handlar om att skapa gröna ytor på byggnader, bullerskärmar och grönytor i stadsmiljön. Detta ska kombineras med konstgjorda åtgärder som innovativa låga bullerskärmar av återvinningsmaterial och ytor av återvinningsmaterial på byggnader.

Projektets startmöte hölls i november och projekttiden är tre år.

Projektet koordineras av Chalmers och fokuserar på bulleråtgärder längs ljudets utbredningsväg i utomhusmiljön, som är svårare att bullerskydda än inomhusmiljön. De naturliga åtgärderna handlar om att skapa gröna ytor på byggnader, bullerskärmar och grönytor i stadsmiljön. Detta ska kombineras med konstgjorda åtgärder som innovativa låga bullerskärmar av återvinningsmaterial och ytor av återvinningsmaterial på byggnader.

Best

BEST (Bio Ethanol for Sustainable Transport) syftar till att studera förutsättningarna för ett marknadsgenombrott för miljöbilar, att studera hållbarheten för etanoltillverkning och att ytterligare förbättra egenskaperna hos etanolfordon. Inom ramen för projektet har det gjorts flera rapporter om vilka incitament som är effektivast, vilka kategorier av människor som väljer miljöbilar och vilka strategier som är effektivast för att snabbt skapa ett marknads-genombrott - kunskap som Miljöförvaltningen har användning för när det gäller att skapa liknande genombrott för biogas- och el-bilar. BEST har i dialog med EU-Kommissionen påverkat exempelvis Miljöbilsdirektivet. Best har noggrant gått igenom förutsättningarna för hållbart producerad etanol och i dialog med bl.a. Svanen, Sekab, Roundtable of Sustainable Biofuel och EU-kommissionen påverkat certifieringsarbetet. Vidare har BEST påverkat den svenska lagstiftningen så att det numera är möjligt att konvertera en konventionell bil till biobränsle, tagit fram konverteringssatser för tre bilmodeller samt testat olika typer av låginblandning i bensin och diesel. BEST är tillsammans med Biogasmax de ledande projekten på biobränsle i Europa. Under 2009 har BEST i princip avslutats och en policyrapport tagits fram.

Biogasmax

Miljöförvaltningen använder projekt Biogasmax för att stödja uppbyggnaden av en biogasmarknad i Stockholm. Delar av merkostnaden för inköp av gasbilar har inom ramen för projektet betalats ut till företag som köpt gasbil. Detta gjordes för sista gången inom Biogasmax under 2009. En omfattande slutrapport om biogasfordon i fem Europeiska städer har skrivits av en konsult.

Informationsinsatser har gjorts t ex rörande faktablad angående frågor och svar om biogas och ett flertal presentationer har hållits för utländska besöksgrupper och på internationella konferenser. Projektet innehåller också arbete med att koordinera samarbetet med andra aktörer i Stockholm (Rundabordssamtalet om biogas) och i Mälardalen (Biogas Öst).

Catalist

CATALIST syftar till att fler städer ska ta efter föregångsstäder som Stockholm, Nantes, Bremen, Rom etc och själva introducera exempelvis trängselskatter, miljözoner eller miljöbilar. Projektet finansierar många studiebesök till Stockholm och förutom att göra Stockholm mer känt, bygger det också upp en kritisk massa och ökar förståelsen och beredskapen för gemensamma krav på t.ex. biltillverkare och bränslebolag att leverera mer hållbara produkter - detta är branscher som endast kan förmås ändras om ett stort antal kunder över hela Europa ställer liknande krav.

Mobilel

Miljöförvaltningen och Fortum har under åren 2007-2009 drivit projektet Mobilel för att undersöka förutsättningarna inför en storskalig introduktion av laddhybrider. Projektet har försökt besvara frågor kring användarreaktioner, fordonsteknik, laddning, miljöprestanda och regelverk. Fem av Fortums ordinarie hybrid-tjänstebilar (Toyota Prius) gjordes om till laddhybridbilar. Genom att utrusta dem med ett större batteri (en sk batteridriven ombordladdare) kunde de laddas direkt från elnätet och köras en längre sträcka på el. Projektets testförare fick sedan använda fordonen i tjänst i tio månader.

Testförarna var nöjda med sina erfarenheter och ville gärna ha kvar laddhybriden som tjänstebil även efter försökets slut. Projektet har avslutats under året och en slutrapport har sammanställts.

Cleantruck

Under året har EU-medel för att genomföra projektet CleanTruck beviljats. CleanTruck syftar till att etablera mackar för förnybart lastbilsbränsle och att testa och demonstrera nya sorters miljölastbilar. Sparsam körning, kväve i däcken samt kyla från flytande koldioxid provas också för att ytterligare minska utsläppen från godsdistribution. Ett flertal privata åkerier har förhandsanmält sin medverkan. Totalt kommer ett 80-tal miljölastbilar köpas, köras och utvärderas i projektet. Projektet kommer att starta i januari 2010.

Bilagor

- 1:1 Uppföljning av budget för 2009.
- 1:2 Bokslut per 2009-12-31.
- 1:3 Uppföljning av tillsynsplanen 2009.
- 1:4 Uppföljning av delmål i stadens miljöprogram.
- 1:5 Personalberättelse för 2009.
- 1:6 Uppföljning av internkontrollplanen.
- 1:7 KF:s uppdrag.
- 1:8 KF:s nyckeltal.